

Vitaal en Sociaal Breda

Programma 1

Vitaal en sociaal Breda

Aantal bijstandsuitkeringen 1-1-2025

4.396

Aantal personen met een uitkering dat uitstroomt naar werk

Fulltime
303

Parttime
275

Schuldhelpverlening

841

Aanmeldingen

Gemiddeld schuldbedrag
bij aanvraag

€ 32.903

Aantal personen met Wmo-maatwerkarrangement

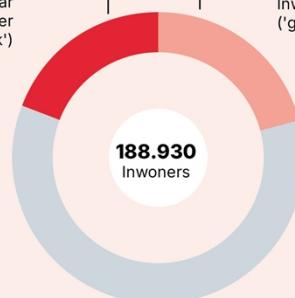
15.898

Aantal inwoners naar leeftijd 1-1-2025

36.951
Inwoners 65 jaar
of ouder
(‘grijze druk’)

38.333
Inwoners 0 - 19 jaar
(‘groene druk’)

113.646
Inwoners 20 - 64 jaar

Aantal onderwijsinstellingen

3
Hoger onderwijs

3
Middelbaar
beroepsonderwijs

11
Speciaal onderwijs
(PO) en VO

44
Primair onderwijs

19
Voortgezet onderwijs

Aantal studenten/leerlingen

20.900
Hoger onderwijs;
waarvan
internationale
studenten
2.100

11.400
Middelbaar
beroepsonderwijs

14.000
Primair onderwijs

10.380
Voortgezet onderwijs

Kengetallen 2024 / meest recente realisatiecijfers.
In de cijfers kunnen afrondingsverschillen voorkomen.

XXXX
GEMEENTE
BRED

TERUGBLIK OP ONZE AMBITIE

In het sociaal domein werken we nauw met elkaar samen. Elke dag zorgen we er samen met onze partners voor dat iedereen mee kan doen en dat het in Breda prettig wonen is.

In 2024 hebben we belangrijke besluiten genomen voor de toekomst van de stad. We hebben een gezondheidsvisie vastgesteld, zodat de gezonde keuze de meest logische en makkelijke keuze wordt. Ook hebben we het beleidskader Inclusief Samenleven: Diversiteit, Gelijkwaardigheid en Inclusie geïntroduceerd. Met dit kader streven we naar een stad waarin iedereen zichzelf kan zijn en iedereen zich thuis voelt. Verder hebben we gewerkt aan het beleidsplan Armoede en Schulden 2025-2028: Meedoen en Rondkomen. Ook is de onderwijsvisie Kansrijk ontwikkelen in Breda 2025-2030 vastgesteld. Daarin zetten we in op gelijke kansen en praktijkgericht opleiden. In al deze plannen richten we ons op preventie. We willen problemen voorkomen en mensen in staat stellen om problemen zelf op te lossen en elkaar te helpen. Dit uitgangspunt zagen we in 2024 ook terug in ons dagelijks handelen.

In de begroting 2024 gaven we al aan dat er grote ontwikkelingen op ons afkomen. Het aantal ouderen stijgt, net als het aantal Wmo-vragen. Ook het aantal jongeren met jeugdhulp neemt toe. De bestaanszekerheid van veel mensen staat onder druk, de financiële middelen voor de gemeente dalen en de arbeidsmarkt voor ons en onze partners is krap. Om het sociaal domein toekomstbestendig te houden, hebben we het afgelopen jaar maatregelen voorbereid die zijn opgenomen in de begroting 2025.

In 2024 hebben we ons gericht op de individuele vraagstukken van jeugdigen, werkzoekenden, mensen met schulden en inburgeraars. Daarnaast keken we gezinsgericht naar alle leeftijden. We hebben een eerste belangrijke stap gezet in het jeugdhulpstelsel door vanaf 1 januari 2025 te starten met een Stevig Lokaal Team: WIJS! Breda. Hiermee leggen we een solide basis voor de komende jaren. Via leren en ontwikkelen komen we zo tot een duurzame verandering van het sociaal domein.

De uitstroom uit (tijdelijke) voorzieningen voor maatschappelijke opvang, beschermd wonen, vrouwenopvang en jeugdhulp is makkelijker gemaakt door de opening van tussenvoorzieningen voor dak- en thuislozen. Bijvoorbeeld op de locatie aan de Wilhelminasingel. Het ETHOS-Light telonderzoek van afgelopen jaar maakte duidelijk dat we moeten blijven werken aan voldoende woonoplossingen.

Kortom, in 2024 hebben we voor veel Bredanaars het verschil kunnen maken. We boden zorg en ondersteuning, hebben mensen geholpen aan werk en inkomen, stonden mensen met schulden bij, hebben kinderen en jongeren hulp geboden in hun ontwikkeling en hebben gezinnen gestabiliseerd. We bouwden aan gezonde en veerkrachtige wijken en dorpen, waarin mensen naar elkaar omkijken en waar sterke sociale verbindingen zijn. En we namen besluiten om het sociaal domein toekomstbestendig te houden.

In de afzonderlijke thema's gaan we in op de specifieke onderdelen uit de begroting 2024.

Thema Opgroeien

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Regio WBO

In 2024 hebben we een regionale bestuursopdracht vastgesteld met 3 hoofddoelen:

- het uitvoeren van reguliere werkzaamheden volgens de dienstverleningsovereenkomsten
- het ondersteunen bij de ontwikkeling van proofs of concept voor de Stevige Lokale Teams, inclusief verbeteringvoorstellen
- de transformatie van het jeugdhulplandschap in Regio WBO, gebaseerd op de uitvoeringsagenda WBO en afgestemd op de regiovisie, het strategisch plan WBO, de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

Daarnaast hebben we stappen gezet voor het oprichten van een gemeenschappelijke regeling voor de jeugdtaken van Regio WBO.

Bovenregionale samenwerking JeugdzorgPlus

In 2024 hebben we gewerkt aan de 'Beweging van 0' om uithuisplaatsingen zo veel mogelijk te voorkomen. Met 3 jeugdhulpregio's (Zeeland, West-Brabant-West en West-Brabant-Oost) hebben we een plan van aanpak opgesteld voor de om- en afbouw van JeugdzorgPlus. Dit plan is eind 2024 ingediend om SPUK-middelen (een specifieke uitkering) aan te vragen.

Bovenregionale samenwerking gecertificeerde instellingen

De 5 Brabantse jeugdhulpregio's hebben in 2024 samengewerkt om de jeugdbescherming en jeugdreclassering te verbeteren. Belangrijke trajecten waren:

- de implementatie van landelijke tarieven voor jeugdbescherming
- de aanpak van arbeidsmarktproblemen in de jeugdbescherming, inclusief het ontwikkelen van een mogelijke gezamenlijke aanpak.

Preventieve aanpak jeugd

Samen met onze partners van het waardenetwerk Kansrijke Jeugd hebben we geïnvesteerd in vroegsignalering en preventie. Hierdoor kregen kinderen en jongeren betere kansen om in een veilige en gezonde omgeving op te groeien en hun talenten te ontwikkelen. We hebben een sterk preventienetwerk opgebouwd waarin we elkaars aanbod kennen, samenwerken en gezamenlijke activiteiten organiseren. Dit zorgt ervoor dat we jeugdigen en gezinnen nog beter kunnen ondersteunen.

De belofte van Verbeter Breda wordt steeds meer geïntegreerd in beleidsplannen, zoals de onderwijsvisie, de gezondheidsvisie en visies op diversiteit en inclusie. Dit is een belangrijke basis om te werken aan de ambitie van Verbeter Breda: een stad waarin alle kinderen en jongeren zich kunnen ontwikkelen, ongeacht waar ze wonen.

Familie

Dit hebben we in 2024 bereikt om te komen tot 0 uithuisplaatsingen van jeugdigen:

- We voorkomen uithuisplaatsingen door intensievere vormen van ambulante jeugdhulp in te zetten en door de om- en afbouw van de gesloten jeugdzorg. Dit zien we terug in de cijfers: in 2024 zijn 318 kinderen uit huis geplaatst, een daling van 24,8% ten opzichte van 2018.
- De gemiddelde tijd die jeugdigen doorbrengen in de verblijfszorg is sinds 2019 ongeveer gelijk gebleven (142 dagen versus 143 dagen). Dat komt doordat het lastig is om een passende vervolgplek te vinden. Daardoor blijven ze vaak langer in de verblijfszorg. Wel is het aantal toewijzingen voor verblijfszorg gedaald van 266 in 2019 naar 154 in 2024. Het lukt dus steeds beter om jeugdigen met ambulante hulp te helpen.
- De gemiddelde verblijfsduur in de crisiszorg is sinds 2019 licht toegenomen (van gemiddeld 24 dagen naar 28 dagen). Ook hier speelt het vinden van een passende vervolgplek of het niet meer naar huis kunnen een rol. Het gemiddelde aantal dagen in de pleegzorg en de gezinshuizen is juist gestegen: van 251 in 2019 naar 1117 in 2024. Dit laatste laat de beweging zien die we in de regio voor ogen hebben: als jeugdigen niet meer thuis kunnen wonen, dan moet het alternatief zo thuis mogelijk zijn. Dus minder verblijfs- en crisiszorg en meer pleegzorg en gezinshuizen.
- Complexe scheidingen zijn vaak een belangrijke oorzaak van jeugdzorgvragen. Daarom zijn we in 2024 gestart met een gerichte aanpak van scheidingsproblematiek in de regio. Daarnaast maken scheidingsvraagstukken deel uit van het proof of concept van het Stevige Lokale Team, dat vanaf januari 2025 in Noordwest van start gaat.

Onderwijs en zorg

In 2024 heeft het college het programma Samen Werken aan de Basis (SWAB) vastgesteld. De doelen van dit programma richten zich op:

- het versterken van het pedagogische klimaat binnen het onderwijs en in samenwerking met het onderwijs
- een betere aansluiting van het onderwijs op andere leefwerelden van kinderen

Jeugdhulp

In 2024 hebben we belangrijke stappen gezet om de jeugdhulp beter toegankelijk, effectiever en financieel beheersbaar te maken. Dit hebben we bereikt door beleidsdoelen te vertalen naar concrete acties, met de nadruk op het veranderen van de toegang, samenwerking en sturing.

- **Toegang via het Stevig Lokaal Team (SLT)**
 - Het college heeft besloten om per 1 januari 2025 een proof of concept te starten met het Stevig Lokaal Team (SLT) in Noordwest. Dit vormt de eerste stap in de vernieuwde toegang tot jeugdhulp, waarmee we ondersteuning dichterbij, beter en meer beheersbaar maken.
 - We hebben een subsidieregeling gepubliceerd om de opzet en financiering van het SLT te waarborgen. De regeling loopt vanaf 1 januari 2025 en geldt voor 2 jaar.
 - We hebben een 2e wijziging doorgevoerd in de verordening Jeugdhulp en de nadere regels. Deze wijzigingen formaliseren de rol van het SLT, versterken de rechtspositie van jeugdigen en gezinnen, en garanderen de toegang tot ondersteuning.
 - Voor de uitvoering van het SLT is MEE West-Brabant aangewezen als penvoerder van een samenwerkingsverband. Deze organisatie voert de triage uit en biedt veelvoorkomende vormen van jeugdhulp op 5 belangrijke thema's, zoals weerbaarheid en opvoedondersteuning.
- **Sturingsmaatregelen voor de toegang**
 - We hebben voorbereidingen getroffen om in 2025 beheersmaatregelen in te voeren. Daarvoor hebben we aanpassingen in de verordening Jeugdhulp verkend. Ook hebben we een normenkader ontwikkeld en juridische toetsen uitgevoerd op uitvoerbaarheid en impact.
- **Toezicht en handhaving in het sociaal domein**
 - We hebben toezicht ingesteld op de rechtmatigheid en kwaliteit van de geleverde zorg. Dit versterkt onze sturing van de jeugdhulpaanbieders en het waarborgt dat hun zorg aansluit bij de behoeften van onze inwoners.

Veiligheid

Het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming schetst een richting om de bescherming van jeugdigen te verbeteren. In 2024 hebben we stappen gezet om ons zo goed mogelijk voor te bereiden op dat scenario, terwijl de landelijke kaders nog verder uitgewerkt worden. We borgen dit door:

- de inkoop van passende jeugdhulp met de partners in de jeugdbeschermingsketen
- het versterken van lokale teams bij vraagstukken waarbij veiligheid een rol speelt
- betere werkafspraken met onze partners in de justitiële keten om recidive te voorkomen, bijvoorbeeld waar het gaat om nazorg na een verblijf in een justitiële jeugdinrichting

Jeugdparticipatie, spelen en gezond leven

In 2024 hebben we belangrijke stappen gezet om jeugdigen actief te betrekken bij hun leefomgeving en het beleid. Dankzij initiatieven als de wijkministers kunnen jeugdigen hun ideeën en zorgen delen en bijdragen aan veranderingen in hun wijk. De wijkministers spelen een belangrijke rol als vertegenwoordigers van hun leeftijdsgroep en maken het mogelijk om jeugdigen meer inspraak te geven in hun wijk. Ook hebben we met de expositie 'Hoor mij, zie mij' zichtbaar gemaakt dat we niet alleen de stem van de jeugdigen horen, maar ook de waarde van hun ideeën erkennen voor de toekomst van onze gemeente.

We zijn in 2024 gestart met het werven van jongerenambassadeurs. Zij maken het mogelijk dat jongeren in Breda een stem krijgen bij de besluitvorming, het beleid en de uitvoering. De jongerenambassadeurs vormen een schakel tussen de gemeente, organisaties en andere jongeren. Jongerenambassadeurs, in de leeftijd van 16 tot 27 jaar, adviseren de gemeente gevraagd en ongevraagd over het beleid en de uitvoering daarvan. Ze raadplegen hun achterban om zo de meningen van jongeren te vertegenwoordigen. Ze activeren jongeren en organiseren en bezoeken relevante activiteiten voor jongeren (zoals debatten, trainingen en workshops). De jongeren hebben allemaal een eigen portefeuille, gebaseerd op onderwerpen die zij interessant vinden, niet op basis van politieke voorkeur. Dit initiatief draagt bij aan een gemeente die beter aansluit bij de wensen en behoeften van jongeren.

Norm van Opdrachtgeverschap (NvO)

In 2024 zijn nieuwe overeenkomsten afgesloten met aanbieders van niet-vrij toegankelijke jeugdhulp. Daarnaast is er een herijkte regionale bestuursopdracht opgesteld. In deze opdracht staan 2 opgaven beschreven:

- snel en dichtbij op de juiste plek
- zo thuis en veilig mogelijk

Het uiteindelijke resultaat is een toekomstbestendig en beheersbaar stelsel in de Regio WBO, met passende ondersteuning en hulp voor jeugdigen en ouders, binnen de beschikbare middelen. Daarnaast zijn we gestart met de ontwikkeling van een strategische inkoopvisie.

Onderwijsvisie

Via een uitgebreid participatietraject hebben we in 2024 samen met netwerkpartners en onderwijsbesturen gewerkt aan de totstandkoming van de onderwijsvisie 'Kansrijk ontwikkelen in Breda 2025-2030'. In november werd die vastgesteld door de gemeenteraad. In de onderwijsvisie zetten we in op 3 opgaven:

- gelijke kansen
- toekomstvaardig en praktijkgericht opleiden
- burgerschap

Onderwijsachterstandenbeleid en VVE

De ambitie van Verbeter Breda – 'kunnen worden wie je wil zijn' – is door het waardenetwerk Kansrijke Jeugd omarmd. Samen met andere alliantiepartners uit het programma Verbeter Breda zijn de eerste activiteiten binnen het programma Ontwikkeling Jong Kind van start gegaan. In 2024 hebben 336 kinderen een VVE-traject gevolgd. Hierbij starten de eerste activiteiten voor ouders wanneer de kinderen 6 maanden oud zijn. Voor de kinderen zelf starten de eerste activiteiten als ze 1,5 jaar zijn.

NPO

Het aantal aanvragen voor de 3e tranche (schooljaar 2024-2025) van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is licht gestegen ten opzichte van de eerdere tranches. In 2024 verleenden we subsidie aan 20 projecten en activiteiten. Bij dit laatste jaar van de subsidieregeling NPO lag het accent op activiteiten die succesvol worden afgerond in schooljaar 2024-2025 en op activiteiten die na afloop duurzaam geïmplementeerd zijn in de reguliere werkzaamheden. Enkele succesvolle projecten uit de eerdere tranches kregen een vervolg. Dit zijn onder meer het versterken van de samenwerking tussen zorg en onderwijs, het versterken van de veiligheid in het voortgezet onderwijs en talentontwikkeling.

Het plafond van de subsidieregeling NPO is inmiddels bereikt. Via het programma Rijke Schooldag hebben we in 2024 meer kinderen bereikt. Hierbij hebben we vooral met onze partners gewerkt aan het creëren van een doorlopende leerlijn om onderwijsachterstanden te bestrijden.

Tegengaan vroegtijdig schoolverlaten

We willen vroegtijdig schoolverlaten voorkomen en tijdig een passend ontwikkelperspectief uitwerken:

- De doorontwikkeling van het Regionaal Bureau Leren is afgerond. Vanaf medio 2024 is er meer capaciteit beschikbaar om jeugdigen van 5 tot 17 jaar te begeleiden die dreigen uit te vallen. Daarbij hadden we aandacht voor duidelijke speerpunten en het op orde brengen van de basis voor het uitvoeren van de wettelijke taken.
- Onderzoeksbureau LBPL heeft een regionale analyse gemaakt van de opgaven, de knelpunten en de oplossingsrichtingen voor onze lokale situatie. De uitkomsten daarvan geven richting aan het traject van visievorming en de objectieve inzet van middelen uit het regionale programma. Hiermee maken we een beter sluitend regionaal vangnet voor jongeren zonder startkwalificatie.
- De samenwerking met de Arbeidsmarktregio is verstevigd door de bestuurlijke en ambtelijke verankering in het nieuwe regionale programma Voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkgelegenheid 2026-2029.
- Bij het waardenetwerk Kansrijke Jeugd is een meerjarig inhoudelijk uitvoeringsprogramma opgesteld met een jaarlijks te actualiseren activiteitenprogramma.

Taal, laaggeletterdheid en basisvaardigheden

In 2024 hebben het Digi-Taalhuis, het Taalpanel en het Meldpunt onbegrijpelijke zaken onder andere:

- losse digi-workshops georganiseerd op de wijkpunten om meer bekendheid te krijgen
- een stand bemenst tijdens het Haagse Beemden-festival
- een presentatie verzorgd over het herkennen van en doorverwijzen bij laaggeletterdheid
- een award uitgereikt aan organisaties die zich de afgelopen jaren hebben ingezet voor begrijpelijke taal
- bedrijven bewust gemaakt van hun onduidelijke communicatie op basis van concrete meldingen van inwoners
- een promotiefilm gemaakt voor het Digi-Taalhuis

Leerlingenvervoer

In het 1e deel van 2024 hebben we de onrust rond het leerlingenvervoer opgelost. De start van schooljaar 2024-2025 verliep rustig en zonder noemenswaardige problemen. Gedurende 2024 hebben we continu de situatie in het leerlingenvervoer gemonitord en ingezet op procesoptimalisatie, kwaliteitsverbetering, communicatie en samenwerking.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Preventieve aanpak jeugd

Samen met de partners uit het waardenetwerk Kansrijke Jeugd hebben we gewerkt aan het uitvoeringsplan Kansrijke Jeugd 2024. We hebben geïnvesteerd in een ondersteunende en veilige omgeving voor jeugdigen. Samen hebben we ons gericht op het vroeg herkennen van behoeften en problemen bij jeugdigen. Voorbeelden hiervan zijn de Happylessen, de inzet van steunouders, mediawijsheid en de

groepstraining Samen Sterker. Dit heeft geleid tot meer ontwikkelingskansen en een betere toekomst.

Samen met partners vanuit de alliantie 'Kunnen worden wie je wilt zijn' hebben we de plannen uit de SPUK Kansrijke wijk uitgevoerd. Die zijn gericht op preventie en kansengelijkheid. Zo werken we samen met Stichting Jeugd Ontbijt Breda die ontbijtboxen verzorgt voor gezinnen die daar het geld niet voor hebben. Ook hebben we met onze alliantiepartners extra geïnvesteerd in voor- en vroegschoolse educatie en de inzet van onderwijsassistenten (meer informatie hierover is te vinden bij Onderwijs achterstandenbeleid en VVE).

Familie

Een jeugdige groeit idealiter thuis op. Soms kan dit (tijdelijk) niet. Om toch een veilige en passende plek aan te kunnen bieden, hebben we in 2024 het volgende gedaan om te komen tot 0 uithuisplaatsingen van jeugdigen (in 2030):

- We hebben op meerdere manieren aan onze doelen gewerkt. We blijven inzetten op de werving en waardering van pleegouders om hen te behouden. Gesprekken met professionals, pleegkinderen en pleegouders hebben geleid tot een concrete verbeteragenda die we in 2025 afronden. Daarnaast hebben we een potje voor (buitengewoon) bijzondere kosten voor pleegzorg. Daar konden pleegouders ook in 2024 gebruik van maken voor financiële ondersteuning. Wij gaan ervan uit dat je pleegouder bent vanuit je hart en financiële malaise hoort hier niet bij.
- In 2024 hebben we de pilot JIM (Jouw Ingebrachte Mentor) verlengd. Samen met Regio WBO hebben we besloten om deze methodiek in 2025 aan te gaan besteden.
- We hebben de samenwerking met 3 jeugdhulpregio's verstevigd en een gezamenlijk bovenregionaal plan opgeleverd voor de om- en afbouw van de JeugdzorgPlus.
- We hebben de samenwerking en de deskundigheid van de professionals versterkt, waarbij er steeds meer aandacht is voor preventie. Ook zijn we in de gemeente Breda gestart met de inzet van ervaringsdeskundigheid voor jeugdigen en ouders. Met Regio WBO hebben we besloten om ervaringsdeskundigheid en (digitale) informatievoorziening regionaal in te zetten. Daarin leggen we de nadruk niet alleen op complexe scheidingen, maar ook preventief op relaties en scheidingen.

Onderwijs-zorg

Op scholen vonden 14 concrete projecten plaats om de beweging 'Samen werken aan de basis' te stimuleren. Alle projecten zijn erop gericht dat kinderen zo thuis en nabij mogelijk onderwijs kunnen volgen met waar nodig de juiste expertise. Zorgmedewerkers zijn een aanvulling op het team en alle partijen hebben een lerende houding om samen te werken met en voor het kind. De inzet van zorgmedewerkers is afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte van de populatie en varieert van gespecialiseerde jeugdhulp, social workers en profielen in het verlengde van de brugfunctionaris. Voorbeelden van specifieke doelgroepen zijn leerlingen met een cluster 3-ondersteuningsbehoefte binnen het reguliere onderwijs en leerlingen in de tijdelijke observatieklas voor hoogbegaafdheid.

In maart 2024 vond een regionale bijeenkomst plaats voor zorg- en onderwijspersoneel. Die was bedoeld om hen te inspireren om meer samen te werken om zo de pedagogische basis te versterken. Het programma heeft hierin een organisatorische rol gepakt, samen met Koraal en het samenwerkingsverband Passend Onderwijs. In totaal hebben 7 samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs en 3 inkoopregio's financieel bijgedragen.

We zijn aan de slag gegaan met aanbevelingen voor het onderwijs, de gemeente en het samenwerkingsverband Passend Onderwijs. We hebben de werkzame elementen en de knelpunten besproken in het lerend netwerk en hebben deze vertaald naar efficiënte en effectieve routines.

Met partners uit 4 projecten en onderzoeksbureau LPBL hebben we in juni een effectenarena uitgevoerd om met dezelfde indicatoren te kunnen meten. Deze effectenarena heeft geleid tot een maatschappelijke kosten-batenanalyse op 2 projecten. De resultaten worden aan het eind van schooljaar 2024-2025 verwacht.

Het maatschappelijke effect op de overige projecten is niet te meten vanwege de kortere looptijd. We stellen een businesscase op voor 3 projecten, waarvan de resultaten aan het eind van schooljaar 2024-2025 beschikbaar zijn.

Het programma is vastgesteld door het college, opgenomen in de uitvoeringsagenda van het waardenetwerk Kansrijke Jeugd, onderdeel van de Onderwijsvisie en van de ambitie 'Kunnen worden wie je wil zijn' uit Pact 3 van Verbeter Breda.

We hebben het draagvlak vergroot door presentaties, gesprekken en gezamenlijke projecten met het onderwijs. We hebben geïnvesteerd in relaties en projecten die leiden tot een constructieve samenwerking en hebben afscheid genomen van samenwerkingen en projecten zonder resultaat. Er is een aansluiting met het SLT en met Inkoopregio WBO. We verbinden de externe brugfunctionarissen van het onderwijs met elkaar en met soortgelijke functies vanuit het programma en het CJG.

We hebben geïnvesteerd in meer vertrouwen vanuit het onderwijs. Intern hebben we de werkprocessen onderzocht en hebben we knelpunten benoemd. We gaan de werkprocessen van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs samen onderzoeken en aan laten sluiten op onze interne werkprocessen. We maken inzichtelijk welk kennisniveau onze interne mensen en de medewerkers van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs nodig hebben om op het juiste moment de juiste jeugdhulp in te zetten en de goede gesprekken hierover te kunnen voeren.

Soepele overgang 18- en 18+

Op basis van de toekomstplannen van jeugdigen met gespecialiseerde jeugdhulp organiseerde het screeningsteam deze hulp voor jeugdigen met een blijvende ondersteuningsbehoefte. In 2024 is van 134 jeugdigen het toekomstplan besproken. Bij de meesten is zo een gat in de ondersteuning voorkomen en daarmee een verergering van psychische problemen, schooluitval, dakloosheid en eenzaamheid. Een deel van de jeugdigen had na hun 18e geen ondersteuning meer nodig.

Daarnaast hebben we ingezet op het voorkomen van dak- en thuisloosheid onder jongeren en jongvolwassenen. We hebben een analyse gemaakt van de knelpunten en mogelijke oplossingen. De informatie over woonmogelijkheden, activiteiten om dak- en thuisloosheid te voorkomen en ontwikkelingen op het gebied van wonen was erg versnipperd. Die informatie hebben we gebundeld en binnen de gemeente én extern met zorgverleners gedeeld, zodat iedereen beter in staat is om jongeren te helpen aan een passende woonplek.

Een ander knelpunt voor sommige jongeren was de uitstroom vanuit Kamers met Kansen, vooral als zij niet studeren maar werken. Deze jongeren kwamen voorheen niet in aanmerking voor het maatwerkoverleg tussen de gemeente en de woningcorporaties waarbij professionals mensen in schrijnende situaties kunnen voordragen voor (advies voor) een woonoplossing. Zo is aan een jongere vanuit Kamers met Kansen een zelfstandige woonplek toegewezen. Jongeren in dezelfde situatie kunnen voortaan aangemeld worden voor het maatwerkoverleg.

Met het project Warm Thuis van Stichting De Herberg zijn 6 woonplekken voor jongeren gerealiseerd. Eind 2024 is dat uitgebreid met nog 4 plekken.

In april zijn we gestart met een pilotproject voor een mentoraanpak voor (dreigend) dak- en thuisloze jongeren in Breda. Daarbij werkt Stichting Twist samen met het Straatteam SMO Breda. Het doel is het vinden en verbinden van dak- en thuisloze jongeren, gekoppeld met kortdurende en laagdrempelige begeleiding en het toeleiden naar een passend vervolgtraject. Het gaat om jongeren die niet zelf om hulp vragen en normaal gesproken niet in beeld (willen) komen bij hulpinstanties. In totaal zijn 24 jongeren begeleid vanuit de mentoraanpak. De behaalde resultaten zijn sterk wisselend, afhankelijk van de unieke situatie van de jongeren. We hebben Stichting Twist gevraagd om aanvullende knelpunten in het beleid en in de samenwerking met de partners boven tafel te krijgen en vroegtijdig bespreekbaar te maken. Dit heeft geleid tot een maatwerkpotje voor dak- en thuisloze jongeren. De werkinstructies en -afspraken voor de uitvoering hiervan volgen in Q1 2025.

Jeugdhulp

In 2024 hebben we intensief gewerkt aan de verbetering van de jeugdhulp. Dit deden we door beleid om te zetten in concrete acties, met aandacht voor toegang, effectiviteit en financiële beheersbaarheid.

- **Toegang via het Stevig Lokaal Team (SLT)**

We hebben het besluit voorbereid om per 1 januari 2025 een proof of concept te starten met het Stevig Lokaal Team (SLT) in Noordwest. Dit deden we door samenwerkingsafspraken te maken, financiële kaders vast te stellen en de juridische basis te versterken. Daarnaast hebben we een subsidieregeling ontwikkeld en gepubliceerd, zodat de opzet en financiering van het SLT geborgd zijn. Ook hebben we de verordening Jeugdhulp en de nadere regels aangepast om de rol van het SLT te formaliseren en de rechtspositie van jeugdigen en gezinnen te versterken. Tot slot hebben we in samenwerking met MEE West-Brabant afspraken gemaakt over de uitvoering en triage binnen het SLT.

- **Sturingsmaatregelen toegang**

In 2024 hebben we de basis gelegd voor een betere beheersing van de kosten voor jeugdhulp. We onderzochten aanpassingen in de verordening Jeugdhulp, ontwikkelden een normenkader en voerden juridische toetsen uit om de impact en uitvoerbaarheid te beoordelen.

- **Toezicht en kwaliteit in het sociaal domein**

We hebben het toezicht op de rechtmatigheid en de kwaliteit van de jeugdhulp verstevigd door meer controles uit te voeren en de afspraken over kwaliteitsbewaking verder uit te werken.

Jeugdparticipatie, spelen en gezond leven

In september is het programma voor de jongerenambassadeurs van start gegaan. Tijdens de introductieperiode hebben de jongeren kennisgemaakt met elkaar en hebben we besproken hoe zij hun rol als ambassadeur willen invullen. Daarbij hebben zij keuzes gemaakt over de portefeuilles. In deze fase hebben we ook gesprekken gevoerd en input verzameld over diverse onderwerpen. De jongeren hebben ook een bijdrage geleverd aan de bouwsteen jeugdparticipatie. Ook hebben we jeugdparticipatie toegepast in de activiteiten van de wijkministers. Daarnaast hebben we in de expositie 'Hoor mij, zie mij' de toekomstvisie van kinderen laten zien. Deze visies kwamen voort uit de 6 edities van de KinderTrendrede.

Onderwijsvisie

Om voldoende draagvlak te krijgen bij onze stakeholders en netwerkpartners zijn we voortdurend met hen in gesprek geweest over de opgaven en thema's uit de onderwijsvisie. We organiseerden meerdere sessies om input te verzamelen. In september hebben we de conceptversie gepresenteerd tijdens een netwerkbijeenkomst in de Uitvindfabriek. In november is de visie door de gemeenteraad aangenomen.

Onderwijsachterstandenbeleid en VVE

Binnen het waardenetwerk Kansrijke Jeugd hebben we een actief netwerk opgebouwd op het gebied van preventie. We creëren een doorlopende leerlijn die onderwijsachterstanden effectief bestrijdt. In 2024 hebben we samen met onze partners een goed passend aanbod gecreëerd voor kinderen en hun ouders op het gebied van voor- en voorschoolse educatie (VVE) en het tegengaan van onderwijsachterstanden. Op de 5 locaties in de stad waar de behoefte het grootst is, hebben we extra geïnvesteerd in VVE. Kinderen kunnen daar vanaf 2 jaar starten met voorschoolse educatie op de kinderopvang. Daarnaast is er meer tijd en aandacht voor ouders en zijn er extra onderwijsassistenten in de groepen 1 en 2.

Nationaal Programma Onderwijs

In 2024 werkten de gemeente, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties samen aan het verminderen van leerachterstanden en sociaal-emotionele problemen bij leerlingen. We vervolgden de inzet op de 6 programmalijnen.

Tegengaan vroegtijdig schoolverlaten

We hebben afgelopen jaar ingezet op minder vroegtijdig schoolverlaten en een passend ontwikkelperspectief:

- We hebben met de regio een koersdocument opgesteld met speerpunten en de bijbehorende middelen. Hiervoor hebben we nieuwe werkafspraken gemaakt.

- We zijn gestart met de voorbereidingen voor het regionaal programma Voortijdig Schoolverlaten 2026-2029 en de implementatie van de Wet van school naar duurzaam werk. Het regionaal programma Voortijdig Schoolverlaten wordt verbreed met de samenwerking met de Arbeidsmarkregio. Hierdoor is er één regionale aanpak om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan en de overgang van school naar werk te stimuleren voor jongeren van 12 tot 27 jaar en de aansluiting tussen school en werk ook beter is.
- Binnen het waardenetwerk Kansrijke Jeugd is een steviger netwerk met een initiatiefgroep opgezet om het onderwijs en de zorg beter te laten aansluiten qua activiteiten. Binnen dit waardenetwerk zijn ruim 60 organisaties betrokken bij jeugdhulp, jeugdpreventie, jongerenwerk, Leert 0 t/m 6 jaar en 4 t/m 12 jaar en het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten. Dat vraagt om een andere manier van organiseren en afstemmen dan de partners voorheen gewend waren.

Taal, laaggeletterdheid en basisvaardigheden

In 2024 heeft het Digi-Taalhuis diverse activiteiten en acties georganiseerd in de wijken om meer inwoners en organisaties bewust te maken van laaggeletterdheid en om het aanbod bekend te maken. Met het meldpunt voor onbegrijpelijke zaken en de taalambassadeurs zijn nieuwe organisaties bereikt die hun communicatie begrijpelijker maken.

Leerlingenvervoer

In 2024 hebben we op meerdere onderwerpen ingezet:

- Samen met de vervoerder hebben we op een structurele manier invulling gegeven aan het optimaliseren van routes, aankomsttijden, het garanderen van vaste chauffeurs en een correcte klachtenafhandeling.
- Om efficiënter te kunnen werken zijn de aanvraagprocedure en het aanvraagformulier geoptimaliseerd. Hierdoor kan meer onderzoek worden gedaan naar de best passende vervoersregeling voor de jeugdige. Dit is terug te zien aan een substantiële toename in het aantal overregelingen.
- We hebben flink geïnvesteerd in de contacten met alle stakeholders, waaronder scholen, het voorliggend veld en hulpverleners. Zo is er voorlichting gegeven en is er een nauwere samenwerking ontstaan voor complexe casuïstiek, waardoor er beter maatwerk kan worden geboden.
- We besteden extra tijd en persoonlijke aandacht aan de meest kwetsbare gezinnen om hen te ondersteunen bij een aanvraag en bij eventuele klachten.

Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO)

- Om tot nieuwe overeenkomsten te komen, hebben we een aanbestedingsprocedure doorlopen. We hebben ervoor gekozen om dit beleidsarm te doen vanwege de ontwikkeling van de proofs of concept, de nieuwe werkwijze met de SLT's en een andere manier van aanbesteden die vanaf 2027 ingaat.
- Om tot een herijkte bestuursopdracht te komen, hebben we gekeken naar hoe alle huidige ontwikkelingen een plek hebben gekregen binnen de bestuursopdracht, zoals de start van de proofs of concept.
- Alle benodigde partijen zijn aan de slag gegaan om tot de strategische inkoopvisie te komen. Ook vonden in 2024 de eerste consultatiesessie met aanbieders plaats.

RISICO'S

- We gaan aan de slag met de lokale en regionale implementatie van de Hervormingsagenda. De grootste vraag is of onze financiële middelen toereikend zijn om de opgaven uit te voeren. De Hervormingsagenda richt zich vooral op de beschikbaarheid, de organisatie en de houdbaarheid van de jeugdhulp en het jeugdhulpstelsel. De uitwerking hangt nauw samen met 3 andere landelijke trajecten: het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, de aanpak van arbeidsmarktproblematiek en het versterken van het mentale welzijn van jeugdigen.
- We willen de jeugdhulp regelen op het niveau van West-Brabant. Om het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming te realiseren, moeten we ons richten op 0-100. Daarvoor moeten we over de grenzen van de wetgeving (en de grenzen binnen onze organisatie) heen kijken.
- Een potentieel risico is de krapte op de arbeidsmarkt. Die maakt het vinden en behouden van gekwalificeerd personeel binnen de jeugdhulp lastiger. Deze krapte kan leiden tot langere wachttijden, een verminderde beschikbaarheid van diensten, een hogere werkdruk voor professionals en mogelijk een lagere kwaliteit van zorg. Het is belangrijk dat we proactief maatregelen nemen om de aantrekkelijkheid van de sector te vergroten, de werving en het behoud van personeel te bevorderen en de werkomstandigheden te verbeteren.
- De ambtelijke capaciteit voor het thema Jeugd is ook een risico. Sinds 2015 werkt het Rijk met incidentele impulsen. Daardoor is het voor de gemeente Breda lastig om een stevig fundament te bouwen met de ontwikkeling van kennis, kunde en een netwerk. Doordat een perspectief voor de lange termijn ontbreekt, gaat er veel tijd en energie zitten in het werven, inwerken en opvangen van tijdelijke krachten. Dat heeft impact op de teams die de toegang verzorgen en op het werken in langjarige projecten. Het draagt ook niet direct bij aan de ouders en gezinnen. We zijn nu begonnen om de tijdelijke inzet structureel te maken. Dit levert een besparing op en zorgt naar verwachting voor continuïteit.
- We wisselen gegevens uit met onze partners om inwoners de best mogelijke dienstverlening te bieden. Daarbij houden we ons aan de privacyregels. Bij ieder project waarin we gegevens uitwisselen, bekijken we vooraf welke persoonsgegevens we delen met wie en met welk doel. Daarmee sluiten we aan bij de voorgestelde 'Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein'.
- Het beleidsveld onderwijs is financieel zeer afhankelijk van specifieke uitkeringen (SPUK's) vanuit het Rijk. De ontwikkelingen binnen het hoofdlijnenakkoord op het gebied van SPUK's zorgen voor financiële onzekerheid voor de toekomst.

INDICATOREN

Programma 1

De jaarrekening 2024 bevat in totaal 113 (beleids)indicatoren, de zogenaamde 'Bredase set'. Deze wordt jaarlijks herijkt. Deze Bredase set is in de tekst verdeeld over de diverse programma's en thema's en is opgebouwd uit 21 landelijk verplichte en 92 Bredase indicatoren. Hiervan bevat dit programma in totaal 34 beleidsindicatoren, waarvan er 4 landelijk verplicht zijn. In deze jaarrekening wordt voor alle indicatoren peildatum januari 2025 gehanteerd of de meest actuele datum als de informatie over 2024 nog niet beschikbaar is.

Indicator: Beweegrichtlijn (auditnr 4)

Omschrijving: Percentage kinderen en jongeren van 4 tot en met 17 jaar dat voldoet aan de beweegrichtlijn (onderdeel: 7 dagen per week minstens een uur matig intensieve inspanning)

Bron: Gemeente Breda, Inwonersenquête

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
42			-	

Toelichting: We meten deze indicator éénmaal per 2 jaar, in de oneven jaren. Voor 2024 is geen realisatiewaarde beschikbaar. We hebben in de begroting 2024 destijds ook geen streefwaarde bepaald.

Indicator: Absoluut schoolverzuim (auditnr 13)

Omschrijving: Aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school (per 1000 leerplichtigen)

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
3	6,7	7,1	3	

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De cijfers voor schooljaar 2023/2024 zijn nog niet bekend gemaakt op www.waarstaatjegemeente.nl. (maart 2025). We verwachten een stabilisering op het niveau van vorig jaar. We zullen streefwaarde naar verwachting niet halen.

Indicator: Voortijdig schoolverlaters (auditnr 19)

Omschrijving: Percentage leerlingen tussen 12-23 jaar dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
2,1	2,4	2,4	1,8	

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde. De realisatiecijfers over 2024 zijn nog niet gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl (maart 2025).

Indicator: Hulpvragen CJG (auditnr 2501)

Omschrijving: Totaal aantal unieke hulpvragen die ontvangen worden bij het CJG

Bron: Registratie CJG

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
2.303	2.851	2.972	2.972	2.960

Toelichting: Dit betreft een voorlopig cijfer.

Indicator: Meldingen toegang (auditnr 2502)

Omschrijving: Totaal aantal unieke hulpvragen om ondersteuning of procesregie

Bron: Gemeente Breda, WIZ applicatie

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
2.035	2.892	3.176	3.200	3.174

Toelichting: Dit betreft een voorlopig cijfer.

Indicator: Instroom jeugdigen zorg (auditnr 2503)

Omschrijving: Aantal unieke jeugdigen voor de eerste keer in zorg en aantal jeugdigen die na 12 maanden uit zorg weer in zorg komen

Bron: Gemeente Breda, Zorgned

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
			-	1.576

Toelichting: Dit betreft een voorlopig cijfer.

Indicator: Herhaald beroep jeugdigen zorg (auditnr 2504)

Omschrijving: Aantal unieke jeugdigen (0 t/m 23 jaar) die na minimaal drie maanden en maximaal 12 maanden geen zorg te ontvangen, terugkomen in de zorg

Bron: Gemeente Breda, Zorgned

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
			-	506

Toelichting: Dit betreft een voorlopig cijfer.

Indicator: Uitstroom jeugdigen zorg (auditnr 2505)

Omschrijving: Totaal aantal unieke jeugdigen (0 t/m 23 jaar) waarbij de zorg beëindigt en niet binnen een jaar terugkomt

Bron: Gemeente Breda, Zorgned

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
			-	1.985

Toelichting: Dit is een voorlopig cijfer. Het kan voorkomen dat een hulptraject is afgesloten, maar een nieuw traject nog wordt gestart.

Indicator: Jeugdigen zorg (0 t/m 17 jaar) (auditnr 2506)

Omschrijving: Aantal unieke jeugdigen in zorg in de leeftijd van 0 tot en met 17 jaar

Bron: Gemeente Breda, Zorgned

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
			-	4.762

Indicator: Jeugdigen zorg (18 t/m 23 jaar) (auditnr 2507)

Omschrijving: Aantal jeugdigen in zorg in de leeftijd van 18 tot en met 23 jaar

Bron: Gemeente Breda, Zorgned

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
			-	347

Thema Betrokken zijn

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie

Op het gebied van diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie hebben we het beleidsplan Inclusief Samenleven 2025-2029 aan de raad aangeboden. Het plan bevat 4 ambities:

- een gelijkwaardige samenleving: een actieve aanpak van discriminatie en het bevorderen van gelijke kansen
- een verbonden samenleving: het creëren van ontmoetingsplekken en het versterken van sociale netwerken
- een toegankelijke samenleving: het wegnemen van fysieke, sociale en digitale drempels
- een inclusieve organisatie: een gemeentelijke organisatie die het goede voorbeeld geeft

We hebben ook onze relevante partners bij elkaar gebracht in een DGI-netwerk, zodat er meer samenwerking is tussen de partners en de activiteiten minder versnipperd zijn.

Samenwerking in het zorglandschap

We hebben de samenwerking met belangrijke zorgpartners voortgezet en waar nodig geïntensiveerd. Denk aan huisartsen, zorgverzekeraars, wijkverpleegkundigen, casemanagers dementie en onze (andere) partners in het voorliggend veld.

Mantelzorg en vrijwilligers

In 2024 hebben we verder gewerkt aan de belangrijkste onderwerpen uit 2023. We hebben de ondersteuning en waardering voor mantelzorgers vormgegeven en hebben ons gericht op het waarderen van mantelzorgers die voorheen minder goed zichtbaar waren en minder vaak om ondersteuning vroegen. We hebben vrijwilligerswerk in 2024 gewaardeerd door een lunch aan te bieden bij De Rooi Pannen. Met een kort filmpje is extra aandacht besteed aan de meerwaarde van de mogelijkheden voor workshops voor vrijwilligers bij MOOIWERK Breda. Daarnaast hebben we meer inzicht gekregen in de behoeften van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties door meerdere enquêtes uit te zetten. Sociale veiligheid stond hoog op de agenda en voor alle vrijwilligersorganisaties is er vanuit MOOIWERK Breda een vertrouwenspersoon beschikbaar.

Voorliggende voorzieningen

We vinden dat een sterke sociale basis een onmisbare schakel is in het totale aanbod in onze stad. Daarom hebben we in 2024 het uitvoeringsplan van het waardenetwerk Zelf- en Samenredzaamheid uitgevoerd.

Maatwerkvoorzieningen

We hebben stappen gezet om een nieuw Wmo-beleidskader uit te werken, dat naar verwachting medio 2025 klaar is. Ook hebben we waar mogelijk grip gehouden op de kosten en de beschikbaarheid van huishoudelijke ondersteuning en het inzetten op de eigen mogelijkheden bij inwoners. Tot slot is ons eigen proces steeds efficiënter en scherper ingericht, waardoor we beter kunnen sturen op de behaalde resultaten bij de inzet van maatwerkvoorzieningen.

Senioren

We hebben senioren gestimuleerd om hun bijdrage te blijven leveren aan Breda. Onderdeel hiervan was het steunen en zichtbaar maken van hun initiatieven. We hebben bewustwording gestimuleerd over de effecten van de vergrijzing. Ook in 2024 hebben we de senioren van het seniorenpanel betrokken bij onze beleidsplannen. Er vonden 4 sessies plaats over onderwerpen als mantelzorg, cybercrime, de BredaPas, de preventie van ouderdomskwalen, de veiligheid in het Valkenberg, Later is Nu en Breda Senior.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie

We hebben het beleidsplan Inclusief Samenleven opgesteld, waarin gelijkwaardigheid, verbondenheid en toegankelijkheid centraal staan. Daarnaast kunnen partners nu terecht bij een coördinerende beleidsadviseur. Die brengt ideeën en initiatieven bij elkaar. We hebben ook een netwerk DGI opgezet waarin partners elkaar kunnen vinden. Zo bevorderen we de samenwerking en kunnen we inbreng vanuit de stad meenemen. We hebben voor dit thema ook een netwerk van ervaringsdeskundigen die gevraagd en ongevraagd hun inbreng kunnen delen.

Bij onze partners op het gebied van toegankelijkheid hebben in 2024 enkele veranderingen plaatsgevonden in het personeel en bestuur. Dit heeft geleid tot een nieuw actieplan voor het platform Breda voor Iedereen.

Samenwerking in het zorglandschap

We blijven nauw samenwerken met de huisartsen, bijvoorbeeld voor de inzet van jeugdprofessionals en maatschappelijk werkers (welzijn op recept) en op het gebied van huisvesting. Dit deden we onder andere via diverse werkgroepen op ambtelijk niveau. Daarnaast vond er periodiek een bestuurlijk overleg plaats met de huisartsengroepen en zorgverzekeraar CZ.

Verder hebben we geïnvesteerd in de samenwerking tussen de wijkverpleegkundigen, de casemanagers dementie en het voorliggend veld. Zij vinden elkaar beter omdat zij vaak gekoppeld zijn aan de huisartsen. Zo kunnen zij makkelijker overleggen over specifieke casussen. Daardoor is onze klantreis Wmo ook beter geborgd.

Tot slot maakten we vanuit het Integraal Zorgakkoord (IZA) afspraken met regiogemeenten en (zorg)partners op het gebied van preventie, zorg en gezondheid. Hier gaan we in 2025 mee door.

Mantelzorg en vrijwilligers

Mantelzorgers die langdurig voor iemand zorgen, hebben we opnieuw gewaardeerd met een cadeaukaart van € 75. We gaven meer bekendheid aan de mogelijkheden voor mantelzorgondersteuning, specifiek voor mantelzorgers van mensen met een psychische kwetsbaarheid en mantelzorgers met een niet-westerse achtergrond. Deze groepen kunnen zich belast voelen door de mantelzorgtaken, maar weten de weg naar ondersteuning nog te weinig te vinden. Daarom zochten we de verbinding met deze doelgroep via sleutelfiguren, outreachprogramma's en bestaande structuren in de wijk. Zo konden ook deze mantelzorgers passende ondersteuning krijgen. Verder hebben we in 2024 aandacht besteed aan de groep werkende mantelzorgers, onder meer door via BredaMantelzorg advies, informatie en begeleiding aan te bieden aan werkgevers. Mantelzorg wordt vooral zwaar als iemand vele rollen naast elkaar vervult, zoals een eigen gezin, (vrijwilligers)werk, hobby's en de mantelzorgtaken. Tot slot hebben we de route voor een mantelzorgverklaring vereenvoudigd. Zo'n verklaring is nodig om een mantelzorgwoning aan te vragen. BredaMantelzorg is een prominente rol gaan spelen bij het afgeven daarvan. De mantelzorger hoeft hierdoor niet meer langs de huisarts.

Om vrijwilligers te ondersteunen en te waarderen, hebben we vrijwilligerswerk in 2024 extra aandacht gegeven, samen met MOOIWERK. Zo hebben we vrijwilligers door het jaar heen een gratis lunch aangeboden bij Curio. Daarnaast hebben we 250 studenten van Markenhage in het zonnetje gezet voor hun vrijwillige inzet. Zij kregen namens de gemeente een tasje met cadeautjes.

We hebben de zichtbaarheid van vrijwillige inzet vergroot via communicatie-uitingen, door aan te sluiten bij bestaande netwerken, door vrijwilligersevenementen te organiseren en door laagdrempelig bereikbaar te zijn.

In 2024 hebben we meerdere enquêtes gehouden om beter zicht te krijgen op de behoeften van vrijwilligers. De uitkomsten hiervan gebruiken we voor ons uitvoeringsbeleid. Het plan 'Vrijwilligen in Breda', dat liep tot en met 2024, is met 2 jaar verlengd omdat de uitgangspunten nog steeds gelden. We hebben het afgelopen jaar met vrijwilligersorganisaties besproken hoe we nog beter aan kunnen sluiten bij hun behoeften.

Sinds 2024 zetten we ook extra budget in voor een vertrouwenspersoon voor vrijwilligersorganisaties. Deze is per 2024 structureel opgenomen in het takenpakket van MOOIWERK. De vertrouwenspersoon geeft voorlichting over diens rol en inzet tijdens trainingen (2 keer per jaar), verstrekt informatie voor vrijwilligers(organisaties) en geeft intervisie aan interne vertrouwenspersonen (2 keer per jaar). Tot slot hebben we mensen extra gestimuleerd en enthousiast gemaakt voor vrijwilligerswerk voor en na hun pensioengerechtigde leeftijd.

Voorliggende voorzieningen

In 2024 is het uitvoeringsplan van het waardenetwerk Zelf- en Samenredzaamheid uitgevoerd. We voerden onder andere activiteiten uit in het kader van de Wmo-klantreis. Denk hierbij aan activiteiten die bijdragen aan meer zelfredzaamheid van inwoners, waardoor zij minder een beroep hoeven doen op Wmo-maatwerkvoorzieningen. Daarnaast hebben we de wijknetwerken versterkt, mantelzorgers ondersteund en gezorgd voor onafhankelijke cliëntondersteuning. De verantwoording over het uitvoeringsplan volgt medio 2025.

Maatwerkvoorzieningen

We zijn aan de slag gegaan met een nieuw Wmo-beleidskader. Als voorbereiding daarop hebben we met partners en belanghebbenden gesproken. Met dit kader willen we duidelijke keuzes maken om ervoor te zorgen dat de Wmo ook in de toekomst houdbaar blijft. Naar verwachting is dit kader uiterlijk medio 2025 klaar.

Om grip te houden op de kosten en de beschikbaarheid van huishoudelijke ondersteuning, bleven we inzetten op de eigen mogelijkheden van inwoners. We voerden het goede gesprek met inwoners en bleven werken met wachttijden voor huishoudelijke ondersteuning, omdat we niet iedereen direct kunnen helpen. We screenen Wmo-meldingen wel direct op urgentie en spoed. Als blijkt dat iemand direct hulp nodig heeft, wordt deze melding met voorrang opgepakt. Door de eerdere invoering van deze maatregelen bleven we grip houden op de toestroom van de aanvragen voor huishoudelijke ondersteuning. Daarmee blijft deze ondersteuning zo veel mogelijk beschikbaar voor inwoners die dit echt nodig hebben.

Ook hebben we in 2024 de Wmo-klantreis en ons eigen primaire proces verder ontwikkeld. We zorgden voor meer uniformiteit, betere afspraken, het beter sturen op resultaten en een betere verslaglegging. Alle Wmo-klantmanagers hebben de cursus Eenvoudig schrijven gevolgd. In 2024 hebben ook alle nieuwe medewerkers deze training verplicht gevolgd. Dit is geborgd in het opleidingsplan.

De doorontwikkeling van ons eigen primaire proces is meegenomen in de voorbereiding van de inkoopprocedure Wmo 2026. Daarbij hadden we aandacht voor dagbesteding bij de activering en toeleiding naar werk. Dit werken we verder uit in een product dat we inkopen. Tot slot is in de voorbereiding van de inkoopprocedure rekening gehouden met ruimte voor collectieve voorzieningen en zijn de kwaliteitseisen toegespitst op een nauwe samenwerking met het voorliggend veld in de wijk van de cliënt.

Senioren

De afgelopen 3 jaar zijn er tal van activiteiten georganiseerd voor Bredase senioren. Breda Senior heeft in korte tijd een divers netwerk opgebouwd waar mooie samenwerkingen uit voort zijn gekomen. Voorbeelden van activiteiten zijn onder meer de iftar voor niet-westerse senioren met dementie bij Avans, een kookworkshop bij De Rooi Pannen, een dansmiddag bij De Avenue en de vitaliteitsdag in Ulvenhout. Na 3 jaar is Breda Senior bekend bij 20% van de Bredase bevolking. Het seniorenpanel komt meerdere keren per jaar bijeen om over diverse onderwerpen te praten.

RISICO'S

- Het aantal hulpvragen neemt toe, terwijl we voorzien dat de ondersteuning door toenemende arbeidskrachte en uitgaven niet altijd meer beschikbaar is.
- Het abonnementstarief blijft tot 2027 bestaan. Hierdoor hebben inwoners nog steeds een financiële prikkel om huishoudelijke ondersteuning aan te vragen. Ondanks de maatregelen die we al hebben genomen, kunnen we de toestroom niet volledig controleren. Dit kan leiden tot overschrijdingen van het budget.
- Het aantal mensen dat om Wmo-begeleiding vraagt, neemt elk jaar met ongeveer 3% toe. De Wmo-klantreis heeft een positief effect op de geïndiceerde begeleiding en dagbesteding die we bieden, maar er blijft een risico dat we de stijging niet volledig kunnen opvangen met deze aanpak.
- Maatschappelijk werk krijgt steeds meer taken. Vanuit verschillende perspectieven en wetten wordt een beroep gedaan op de laagdrempelige ondersteuning die maatschappelijk werkers bieden (zoals door huisartsen, de ggz, de Wlz, de veiligheidsketen en maatwerkvoorzieningen voor Jeugd en Wmo). Daarnaast zien we nieuwe doelgroepen, zoals Oekraïners, vluchtelingen en statushouders, die ook vaker indicatievrije ondersteuning nodig hebben. Onze partners vinden het moeilijk om aan de groeiende vraag te voldoen, zowel qua capaciteit als qua middelen.

INDICATOREN

Indicator: Effect ondersteuning op kwaliteit van leven (auditnr 34)

Omschrijving: Percentage Wmo-cliënten dat het helemaal eens of eens is met de stelling 'Door de ondersteuning die ik krijg heb ik een betere kwaliteit van leven'

Bron: Gemeente Breda, cliëntervaringsonderzoek Wmo

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
77	77	76	75 - 80	78

Toelichting: omdat het cliëntervaringsonderzoek pas na afloop van het jaar wordt uitgevoerd, lopen de realisatiecijfers één jaar achter. In de eerste helft van 2023 heeft geen CEO plaatsgevonden. Dit betekent dat 'realisatie 2024' gaat over de cliënttevredenheid over het 2e halfjaar 2023.

Indicator: Tevredenheid Wmo hulpmiddel/-voorziening (auditnr 2511)

Omschrijving: Percentage van respondenten cliëntervaringsonderzoek Wmo dat zegt (heel) tevreden te zijn over de ontvangen hulpvoorziening of het hulpmiddel

Bron: Gemeente Breda, cliëntervaringsonderzoek Wmo

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
			-	83

Toelichting: omdat het cliëntervaringsonderzoek pas na afloop van het jaar wordt uitgevoerd, lopen de realisatiecijfers één jaar achter. Dit betekent dat 'realisatie 2024' gaat over de cliënttevredenheid over het 2e halfjaar 2023.

Thema Thuis

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

In 2024 hebben we de uitstroom uit (tijdelijke) voorzieningen voor maatschappelijke opvang, beschermd wonen, vrouwenopvang en jeugdhulp makkelijker gemaakt. Het aantal zorgaanbieders dat gebruik kan maken van het Regionaal Transferpunt is uitgebreid. Ook hebben we een monitor opgesteld voor de uitstroom naar zelfstandig wonen vanuit voorzieningen en (beschermd) woonvormen die vallen onder het programma Thuis in de Wijk regio Breda en omstreken.

Soms is iemands veiligheid in de eigen huiselijke kring in gevaar. Met het beleidskader als basis hebben we regionaal en lokaal gewerkt aan een betere aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. We hebben vooral aandacht besteed aan gezamenlijk optrekken in de regionale aanpak en werkwijze. Dit helpt ons als centrumgemeente om afspraken te maken met de uitvoerende organisaties.

Begin 2024 hebben we met onze collega-gemeenten en netwerkpartners 3 projecten uitgevoerd om te komen tot een beter functionerend Meldpunt Crisiszorg (MCZ):

- We willen komen tot lokale overleggen over de zogeheten i-28-meldingen. Dit zijn niet-acute meldingen vanuit de politie over onbegrepen gedrag. In die overleggen willen we de meldingen warm overdragen aan de juiste organisatie. In Breda zijn we dit overleg in 2024 gestart. Begin 2025 volgt een evaluatie.
- We willen komen tot een gezamenlijk gesprek tussen de melder, het meldpunt en de crisisdienst van de ggz bij acute meldingen over mogelijke ggz-problematiek. Zo kunnen we samen beoordelen wie er het beste op de melding af kan gaan. Dit zogeheten driegesprek is in september 2024 als pilot gestart en de eerste ervaringen zijn positief. Het leidt ook tot meer verbinding en afstemming tussen het meldpunt en de beide ggz-organisaties in de regio.
- We willen komen tot een integraal crisisinterventieteam onder het meldpunt. Hiervoor zijn we op 1 oktober 2024 een vervolgtraject gestart: we stellen een implementatieplan op en voeren dit uit. Dit traject loopt door tot medio 2025.

Deze projecten zijn gefinancierd door het Landelijk Netwerk Zorg en Straf, van waaruit onze regio wordt gevolgd. We zijn hiermee een voorloper in de landelijke ontwikkeling om te komen tot integrale crisisinterventie.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

De uitstroom uit (tijdelijke) voorzieningen voor maatschappelijke opvang, beschermd wonen, vrouwenopvang en jeugdhulp is makkelijker gemaakt. We hebben extra tussenvoorzieningen gerealiseerd voor dak- en thuislozen (aan de Wilhelminasingel en de Frankenthalerstraat). Ook hebben we lokaal extra woonplekken opgeleverd volgens de Bredase woon- en bouwagenda. Als voorbereiding op de bouw van de flexlocaties (tijdelijke woningen) in Breda hebben we afspraken gemaakt met corporaties en zorgaanbieders over communitybuilding, sociaal beheer en ondersteuning op deze flexlocaties. Ook hebben we verder samengewerkt aan diverse projecten voor gemengd wonen. Tot slot hebben we de woonvisie Thuis in Breda opgesteld.

In 2024 hebben we het uitvoeringsplan uitgevoerd van het regionale beleidskader Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingspreventie. Bij de totstandkoming hiervan hebben de betrokken wethouders uit de regio aangegeven dat zij gezamenlijk meer verantwoordelijkheid willen nemen voor de aanpak van dak- en thuisloosheid. Dit heeft geleid tot een regionaal convenant met concrete afspraken over preventie en de bouw van nieuwe opvanglocaties en tijdelijke woonplekken in de regio.

In 2024 is het ETHOS-Light telonderzoek uitgevoerd in de regio Breda. Dit geeft meer inzicht in de aard en omvang van dak- en thuisloosheid. In het voorjaar zijn we gestart met de pilot Mentoraanpak dak- en thuisloze jongeren en hebben we tijdelijke woonplekken voor dak- en thuisloze jongeren gerealiseerd.

De bezetting in de maatschappelijke opvang was in 2024 erg hoog. Dit werd veroorzaakt door de hoge instroom van nieuwe dak- en thuislozen. Ook ondervonden we belemmeringen bij de snelle doorstroom naar duurzame woon- en verblijfsplekken. We hebben daarom woningen gebouwd op tijdelijke locaties en hebben nieuwe tussenvoorzieningen gerealiseerd. We zagen in 2024 ook een toename van het aantal mensen in de maatschappelijke opvang met complexere problematiek (50% tegen 33% in 2023). Ook waren er wachtlijsten voor behandelingen in de ggz of de verslavingszorg. Daarom hebben we in 2024 stappen gezet om te komen tot een ketenaanpak voor (hoog)complexere zorg, in samenwerking met het zorgkantoor, de ggz en aanbieders van maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Zo kunnen we onze inwoners met complexere hulpvragen beter ondersteunen naar een duurzame vervolgplek of beschermd wonen.

De Regionale Kenniswerkplaats Onbegrepen Gedrag is van start gegaan. We hebben subsidie gekregen om de ketenoverstijgende samenwerking in het zorg- en veiligheidsdomein in Midden- en West-Brabant te verbeteren.

De regionaal bestuurlijke netwerkbijeenkomst rond huiselijk geweld is ingezet om de diverse vormen van huiselijk geweld opnieuw onder de aandacht te brengen. Hierin stond onder meer de samenwerking tussen de partners in het veld centraal en de manier waarop zij elkaar kunnen versterken. Verder zijn we aangesloten bij bestaande netwerken, zoals het Centrum Seksueel Geweld (CSG) en ervaringsdeskundigen (Cirkel is rond).

We hebben de accountgesprekken met gesubsidieerde partners structureel opgepakt. Bij Veilig Thuis zijn de wachtlijsten op orde. De eerste fase van de verbouwing van vrouwenopvang Safegroup is afgerond. Daarnaast hebben we afspraken gemaakt over de financiering van de volgende fases. De gesprekken met de regiogemeenten over het meebetalen daaraan worden op korte termijn afgerond. Naar verwachting hebben we eind Q1 2025 meer duidelijkheid.

De inkoop van beschermd wonen en ambulante begeleiding die in 2026 ingaat, is voorbereid. Daarbij besteden we specifiek aandacht aan plekken voor beschermd wonen voor mensen met multiproblematiek.

We willen komen tot een Regionaal Veiligheidsteam. De realisatie daarvan is een landelijke ontwikkeling waarover op dit moment nog veel onduidelijk is. We blijven deze ontwikkelingen volgen en anticiperen daarop.

We hebben in 2024 het Regionaal Netwerk geanalyseerd, waarbij we hebben bekeken hoe we de expertise in de regio kunnen ontsluiten voor de lokale teams. In dit advies is ook in beeld gebracht wat hierin lokaal van gemeenten wordt verwacht. Met het adviesrapport gaan we in 2025 aan de slag. Lokaal hebben we een zelfscan en een werksessie uitgevoerd om vast te stellen in hoeverre wij als gemeente al werken volgens de uitgangspunten van het toekomstscenario. Op basis hiervan starten we met een plan van aanpak.

RISICO'S

- Het aantal meldingen bij het Regionale Meldpunt Crisiszorg neemt sterk toe. Burgers en professionals, in het bijzonder de politie, weten het meldpunt steeds beter te vinden. Het Meldpunt kan mogelijk niet met de huidige capaciteit en middelen deze hogere instroom opvangen en doorleiden naar de netwerkpartners die de juiste zorg en ondersteuning kunnen bieden.
- Het samenbrengen van verschillende crisisdiensten in één integraal crisisinterventieteam onder aansturing van het Meldpunt is een transitie met veel haken en ogen. De implementatie en borging vraagt mogelijk meer en langere incidentele ondersteuning dan we nu inschatten. In dat geval zal dit de nodige extra kosten met zich meebrengen.
- Het ministerie van VWS wil de instroom van mensen met psychische problematiek in de WLZ afremmen, omdat de kosten te veel oplopen. Vooralsnog liggen er maatregelen om de instroom te beperken en is er nog niet gekozen voor een financiële uitname uit de uitkering Beschermd Wonen van de Wmo. Als de maatregelen voldoende effect hebben, overweegt de minister dit alsnog. De maatregelen en de eventuele financiële uitname hebben gevolgen voor de begroting van Beschermd Wonen.
- De krapte op de woningmarkt is nog niet verdwenen. Als gevolg hiervan verblijven mensen langer in Maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en voorzieningen voor Beschermd Wonen dan noodzakelijk, omdat mensen niet kunnen uitstromen naar een duurzame woonplek. Het levert ook problemen op voor jongeren die geen woning kunnen vinden, waardoor het risico op dak- en thuisloosheid groeit.
- Ook zien we door de personeelstekorten in de zorg dat de wachtlijsten voor behandeling in de GGZ en/ of verslavingszorg toeneemt. Hierdoor duurt het langer voordat mensen die verblijven in de Maatschappelijke opvang of Beschermd Wonen in aanmerking kunnen komen voor behandeling en kunnen uitstromen naar een duurzame verblijfsplek.
- De bedrijfsresultaten van zorgaanbieders staan onder druk (bijvoorbeeld door hoge inhuurkosten als gevolg van arbeidskrapte) waardoor de zorgaanbieders financieel kwetsbaar zijn.

INDICATOREN

Indicator: Gehuisveste daklozen (auditnr 17)

Omschrijving: Percentage daklozen van de uitgestroomde daklozen dat passend gehuisvest is

Bron: Gemeente Breda, WIZ

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
	34		50	

Toelichting: We zien dat van een substantieel deel van de cliënten die zich op zeker moment heeft gemeld bij Centraal Onthaal, het onbekend of niet geregistreerd is wat hun vervolgperspectief is (geweest). Soms melden ze zich eenmaal bij het loket, wordt geregistreerd dat ze in aanmerking komen voor maatschappelijke opvang, maar horen we daarna nooit meer iets van de persoon. Daardoor zijn de registratiecijfers te onvolledig om hier een betrouwbaar percentage op te nemen. Wat wel geregistreerd is: van 126 personen is geregistreerd dat de maatschappelijke opvang is beëindigd, waarvan 73 cliënten 'passend gehuisvest' (BW, tussenvoorziening, zelfstandig wonen, etc).

Voor specifiek de DSV zijn de volgende cijfers geregistreerd door SMO: Uitstroom 69 personen (in 2023: 81), waarvan 37 (2023: 49) naar zelfstandig, beschermd wonen of instelling. De overige cliënten zijn vertrokken (bestemming onbekend), uit instelling gezet of overleden.

Indicator: Verblijf Doorstroomvoorziening (auditnr 2508)

Omschrijving: Percentage unieke cliënten (t.o.v. totaal aantal cliënten) dat maximaal drie maanden in de Doorstroomvoorziening verblijft gedurende 1 januari t/m 31 december

Bron: Registratie SMO

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
				62

Toelichting: Deze indicator was niet opgenomen in de begroting 2024, waardoor er ook geen streefwaarde 2024 is opgenomen.

Indicator: Doorstroom Beschermd Wonen (auditnr 2509)

Omschrijving: Totaal aantal unieke personen bij wie de voorziening Beschermd Wonen is beëindigd in het jaar minus het aantal personen waarbij de voorziening is gestart in dat jaar

Bron: Gemeente Breda, Suite voor het Sociaal Domein

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
				61

Toelichting: In 2022 en 2023 zie je de impact van het toeleiden van cliënten naar de Wlz. Hierdoor was de uitstroom hoog. We verwachten dat in 2024 en 2025 de doorstroom gelijk blijft.

Thema Leren, ontwikkelen en werken

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

We willen dat iedereen naar vermogen meedoet en een waardevolle bijdrage kan leveren aan onze samenleving. Iedereen telt, dus we ondersteunen iedereen waar nodig om mee te kunnen (blijven) doen. Als mensen door financiële problemen niet mee kunnen doen, ondersteunen we hen met ons armoede- en schuldenbeleid. We hebben een discussienota opgesteld aan de hand van de resultaten van de pilot 'De raad in positie – sturen op vormgeving van besluitvormingsprocessen' van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Deze nota is eind augustus met de gemeenteraad besproken. De belangrijkste punten uit de discussienota zijn verwerkt in een nieuw beleidsplan voor de periode 2025-2028, dat in januari 2025 is vastgesteld.

We hebben in 2024 hard gewerkt aan onze dienstverlening. We werken vanuit het principe *high trust, high penalty*. Vertrouwen staat daarbij centraal. Wij verwachten van inwoners dat zij de gemaakte afspraken nakomen en inwoners mogen dat ook van ons verwachten.

Onze wens is dat alle huishoudens in Breda maandelijks voldoende inkomsten hebben om rond te kunnen komen. Inwoners zijn daarvoor zelf verantwoordelijk, maar waar nodig hebben wij hen ondersteund, bijvoorbeeld met inkomensregelingen en adviezen. We weten dat sommige inwoners ondersteuning vanuit de gemeente nodig hebben. Daarom hadden we in 2024 extra aandacht voor het toeleiden van mensen met een beperking naar werk.

Uit landelijk onderzoek van het Nibud bleek in 2024 dat steeds meer werkenden niet of nauwelijks voldoende inkomen hebben om iedere maand rond te kunnen komen. Het verbeteren van de bestaanszekerheid is primair een taak van het Rijk. Binnen de kaders van de wet hebben we als gemeente de BBZ (bijstand voor zelfstandigen) aangevuld met andere manieren om ondernemers te ondersteunen, zoals *new business coaching*, een overstap naar loondienst, vitaliteitstrainingen, om- en bijscholing, en doorstartplannen. Dit doen we via het nieuwe Servicepunt Starters & Ondernemers (SSO).

We hebben een nieuwe opvanglocatie geopend, zodat de druk op de woningmarkt door de komst van nieuwkomers niet verder wordt verhoogd. In het pand Ingenhousz zijn alle kamers gereedgemaakt voor de opvang en huisvesting van 100 Oekraïners en 100 statushouders. Vooral Oekraïense gezinnen zijn vanuit de Koepel overgekomen, waardoor daar weer bedden beschikbaar zijn gekomen. Het totaal aantal opvangplekken voor Oekraïners kwam in 2024 uit op 746. We zijn doorgegaan met onze inzet voor nieuwkomers. Denk aan: inkomensondersteuning, inburgering, onderwijs en begeleiding naar werk.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Algemeen

- Werk is de belangrijkste manier om voldoende inkomen te hebben. We zetten ons in om uitkeringsgerechtigden hierin te ondersteunen. Toch zijn er mensen die niet meewerken. Voor de 'niet-willers-aanpak' hebben we in 2024 een interventiespecialist aangenomen die samen met partners uit de stad aan de slag is gegaan. Daarmee willen we in een korte periode een gedragsverandering voor elkaar krijgen.
- In 2024 hebben we de pilot voorbereid waarbij uitkeringsgerechtigden voor bepaalde werkzaamheden een echte loonstrook kunnen krijgen. In 2025 start de eerste kandidaat met de zogeheten Verbeter BredaBaan.

Preventie

- De schuldenfunctionarissen bij de rechtbank zijn gestart. Het merendeel van de 17 aangemelde inwoners krijgt een hulpaanbod om de schulden op te lossen.
- We hebben werkgevers geholpen die werknemers hadden met financiële problemen. Op aanvraag zijn diverse workshops verzorgd.
- Financy heeft samen met het voorliggend veld de tool BerekenUwRecht aangeboden in Breda. Met deze tool kunnen inwoners zien op welke landelijke en gemeentelijke regelingen zij recht hebben. Ze kunnen ook meteen een aanvraag indienen. In 2024 is BerekenUwRecht 410 keer ingezet, waarbij 245 keer werd vastgesteld dat het zinvol was om een aanvraag in te dienen. BerekenUwRecht is een anonieme tool die wordt ingevuld door inwoners, professionals en vrijwilligers. Door de anonimiteit ervan is het gebruik laagdrempelig, maar is dus niet te herleiden welk product is aangevraagd. Wel onderneemt Financy altijd actie als de tool dit adviseert. Denk hierbij aan het aanvragen van een BredaPas, het maken van een budgetplan en eventueel een warme overdracht naar de juiste partners in de stad.
- De landelijke pilot Hypotheekachterstanden loopt nog. Het bereik blijft achter bij de doelstellingen. Inmiddels zijn ook andere (grote) steden toegevoegd en zijn nieuwe schuldeisers aangesloten om meer te kunnen bereiken. We hebben 23 signalen ontvangen, waarvan we in 70% van de gevallen een hulpaanbod konden doen. Hiervan is 40% aangenomen.
- Het Servicepunt voor Starters en Ondernemers (SSO) wordt verder uitgebreid. In samenwerking met Breda Business werken we naar één loket voor dienstverlening aan ondernemers.

- Financy heeft de tool WerkkloonT gelanceerd. Die maakt duidelijk wat de stap van uitkering naar werk concreet betekent voor iemands inkomen:
 - WerkkloonT geeft inzicht in de financiële gevolgen bij werkaanvaarding vanuit een bijstandssituatie.
 - De tool maakt de financiële consequenties inzichtelijk en biedt ruimte en mogelijkheden om te kijken naar alternatieven, zoals meer of minder uren werken, een hoger uurloon en de invloed van het partnerinkomen.
 - De tool helpt inwoners om een beter geïnformeerde keuze te maken. Inwoners weten vooraf wat ze kunnen verwachten. Zo kunnen we als gemeente financiële tegenslagen vooraf helpen voorkomen. In 2024 zijn 503 berekeningen gemaakt, waarbij de betrokkenen die door de gemeente van een uitkering naar werk werden begeleid erop vooruitgingen. In deze gevallen bleek werken dus inderdaad te lonen.
- Afgelopen jaar bleven we hulp bieden bij hoge energiekosten. We hebben 161 aanvragen behandeld, een afname ten opzichte van 2023. We zien dat de betaalbaarheid van de energierekening nog steeds onder druk staat, maar dat dit steeds vaker wordt gezien als onderdeel van bredere financiële uitdagingen.

Toeleiden naar een zelfstandig inkomen

We hadden verwacht dat het klantenbestand in 2024 af zou nemen met zo'n 150 uitkeringen door een hogere uitstroom. Ondanks de gerealiseerde uitstroom van 355, door onder meer 192 plaatsingen via de gemeente, is de verwachting niet gehaald door de instroom van nieuwe Bredanaars en de beperkte uitstroom naar werk door het ontbreken van passend werkaanbod voor nieuwkomers. In reactie hierop hebben we het Team Migratie & Inburgering opgericht. Dit team richt zich specifiek op de behoeften van nieuwkomers qua inburgering, taalontwikkeling en de route naar werk. Met een versnelde, duale aanpak en meer focus op de dienstverlening aan werkgevers werkt dit team samen met het WSP aan meer uitstroom naar werk voor deze doelgroep.

In 2024 zijn via de gemeente 627 mensen geplaatst met de volgende verdeling:

- fulltime werk (40%): 192
- parttime werk (25%): 116
- preventief werk (35%): 319

Het streven van 700 kandidaten is hiermee niet behaald. Toch is onze realisatie (89%) positief te noemen, zeker omdat de aandachtspunten bij de kandidaten (vooral door de taalachterstand) steeds complexer worden. We ontwikkelen momenteel een plan van aanpak om de samenwerking met werkgevers op dit punt te versterken. We richten ons op taal- en cultuursensitief werken, ontzorging op de werkvloer en het vindbaar maken van ondersteunend aanbod om het in dienst nemen van deze doelgroep te stimuleren.

We geven mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt mogelijkheden om te werken. We hebben hier (via WRKLAB076) een mooie bijdrage aan geleverd. In 2024 zijn 66 praktijkonderzoeken uitgevoerd, waarvan er 60 zijn afgerond en 6 doorlopen in 2025.

In totaal hebben we 115 personen begeleid:

- Samen naar Werk: 22
- MAP (een monitor voor inburgering): 35
- Renewi (assemblage banken): 5

- Bosch: 45
- Wijkgericht werken: 8

Hieruit zijn 77 vervolgtrajecten voortgekomen.

- In 2024 gaven we mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt mogelijkheden om te werken. Ook hebben we ingezet op het ontwikkelen van capaciteiten en vaardigheden om mensen aan het werk te krijgen.
- In 2024 zijn 225 nieuwe mensen geplaatst met een indicatie voor een banenafpraak met loonkostensubsidie en 113 mensen met een indicatie voor beschut werk.
- De pilot Samen naar Werk is gestart. Deze richt zich op het in kaart brengen en ontwikkelen van de wensen, capaciteiten en vaardigheden van uitkeringsgerechtigden. Zo kunnen we sneller inzetten op de route naar werk of een passend participatie- of zorgtraject. Aan de pilot hebben 22 mensen deelgenomen. Daarvan zijn er 11 via het WSP uit de uitkering gestroomd, 10 mensen zijn aangemeld voor een participatie- of zorgtraject en 1 persoon heeft de uitkering eigenstandig opgezegd. Medio maart 2025 start de volgende pilot.
- Wij behandelden 535 hulpvragen van jongeren via Breday. Deze vragen gingen over werk, scholing, schulden en zorg.
- In totaal stroomden 89 jongeren succesvol uit. Van hen gingen er 55 aan het werk, 6 jongeren vervolgden hun opleiding en 28 jongeren stroomden uit door andere redenen, zoals een Wajong-uitkering of een verhuizing.
- Het aantal jongeren met een uitkering nam af van 280 naar 260. Voor 200 jongeren werd binnen Breday samengewerkt op de beleidsterreinen participatie, Wmo, jeugd en schuldhulpverlening.
- Met alle jongeren zijn individuele leerdoelen vastgelegd en afspraken gemaakt om de zelfredzaamheid te stimuleren.

Regionale arbeidsmarkt

Binnen de arbeidsmarktregio West-Brabant hebben de deelnemende gemeenten en de sociale partners de Samenwerkingsovereenkomst Arbeidsmarktregio West-Brabant ondertekend. Het Regionaal Beraad heeft de meerjarenagenda Van versnippering naar verbinding 2024-2028 en het bijbehorende Uitvoeringsplan 2024-2026 vastgesteld. Deze documenten geven richting aan de meerjarige aanpak via 3 programmalijnen:

- een inclusieve arbeidsmarkt
- doorontwikkeling van de dienstverlening aan werkgevers en innovatie
- een versterkte jongerenaanpak in samenwerking met het regionale Doorstroompunt.

Deelnemen met een inkomen

Ook in 2024 hebben we mensen met een bijstandsuitkering ondersteund naar een zo zelfredzaam mogelijk bestaan. We hebben ingezet op ketenbrede en ketenoverstijgende casuïstiekoverleggen. Hierdoor zijn complexe gevallen integraal bekeken, waardoor creatieve en werkende oplossingen zijn ontstaan die mensen de ruimte boden om zelfredzaam te zijn en zich (meer) op werk of participatie te kunnen richten.

Schuldhulpverlening

- We hebben 29 ondernemers met een schuldregelingstraject geholpen.
- Sinds 2024 is nazorg een specialisme. Alle klanten bij wie het budgetbeheer basis en de schuldhulpverlening richting de einddatum gaan, worden benaderd om een nazorgplan op

te stellen en door te lopen. Dit kon binnen de huidige bezetting worden geregeld. In 2024 vonden 907 nazorggesprekken plaats voor lopende trajecten zonder vroegsignalering.

- De samenwerking met de woningcorporaties is hechter geworden (Signalering+). Hierdoor konden grotere financiële problemen en uithuiszettingen voorkomen worden. De proactieve aanpak van signalen is gestegen van 350 naar 550.
- We hebben duurzame financiële dienstverlening niet ingekocht, maar hebben ervoor gekozen om dit in te richten binnen de landelijke afspraken over de basisdienstverlening schuldhulp. Hierin is ook aandacht voor triage en een volgsysteem.

Sport en cultuur voor alle Bredanaars

- De pilot Volwassenenfonds sport en cultuur is in 2024 gestart. Deze wordt voortgezet en geëvalueerd in 2025. In totaal namen in 2024 725 mensen deel aan de pilot. Dit waren er meer dan verwacht. Daarom hebben we een extra subsidie aan het Volwassenenfonds verstrekt.
- De samenwerking met het Jeugdfonds Sport en Cultuur liep ook door in 2024, waardoor 2100 kinderen konden meedoen aan sport- en culturele activiteiten.

Nieuwe Bredanaars

In 2024 is het Uitvoeringsplan nieuwe Bredanaars naar werk 2025 opgesteld. Hierin ligt de focus op duale trajecten voor nieuwkomers waarin inburgering (en dus taalontwikkeling) en het traject naar werk of participatie parallel aan elkaar lopen en elkaar versterken. Dit doen we via de vernieuwde MAP (een module voor inburgering, arbeid en participatie), in combinatie met taalrijke werkervaringsplaatsen, (taal)stages of leerwerkplekken, vrijwilligerswerk of dagbesteding naast het reguliere taalaanbod. Daarnaast verbeteren we de dienstverlening aan werkgevers via één aanspreekpunt, taal- en cultuurvoorlichting en ontzorging op de werkvloer. In de uitvoering nemen ook het UWV en de sociale partners deel.

De opening van de locatie van het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA) aan de Heerbaan vond niet in 2024 plaats, maar in februari 2025.

De huur van de Koepel is verlengd. Dit geldt voor de opvang van Oekraïners en voor de minderjarige asielzoekers van het COA. Daardoor blijft deze flexibele opvanglocatie voor maximaal 800 vluchtelingen tot januari 2027 beschikbaar. Veel Oekraïners zijn aan werk geholpen. Als dit niet mogelijk was, kregen zij leefgeld. Meer dan 300 Oekraïners hebben Nederlandse les gevolgd.

WAT ZIJN DE RISICO'S?

- een grote instroom van nieuwkomers en een dalende uitstroom, waardoor het BUIG-budget onder druk komt te staan.
- een stijgende inflatie of toenemende kosten voor levensonderhoud, waardoor inwoners met een bijstandsuitkering of een lager inkomen worden geconfronteerd met een armoedeval.

INDICATOREN

Indicator: Meedoen (auditnr 15)

Omschrijving: Percentage inwoners dat actief meedoet in de samenleving. Dat kan op verschillende manieren: intensief mantelzorg, intensief vrijwilligerswerk, minimaal 12 uur per week aan het werk in loondienst of als zelfstandig ondernemer, deelname aan re-integratietraject, school/opleiding volgen

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
73		73	-	

Toelichting: De buurtenquête vindt in de oneven jaren plaats. Om die reden is voor 2024 geen realisatie ingevuld.

Indicator: Bijstandsuitkering (auditnr 20)

Omschrijving: Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners van 18 jaar en ouder

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
449,3	379,1	364,1	-	360,4

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Laaggeletterdheid (auditnr 21)

Omschrijving: Percentage laaggeletterden van het aantal totaal inwoners van 16 t/m 65 jaar

Bron: Onderzoeksrapport Regionale spreiding van geletterdheid in Nederland

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
			-	

Toelichting: Er is geen streefwaarde opgenomen, omdat het Europees onderzoek niet jaarlijks plaatsvindt. Op dit moment is er geen andere passende indicator. Bij de Onderwijsvisie beraden we ons op een nieuwe indicator.

Indicator: Uitstroom naar werk/zelfstandig ondernemerschap (auditnr 22)

Omschrijving: Aantal uitkeringsdossiers Participatie en IOAW/Z die in het kalenderjaar zijn beëindigd met als reden 'inkomen uit arbeid in dienstbetrekking en/of uitkering ziekte' of 'zelfstandig beroep/bedrijf' (cliënt en/of partner)

Bron: Gemeente Breda, Suite voor het Sociaal Domein

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
516	445	383	400	367

Toelichting: Vanwege de langere inactiviteit van kandidaten (werkloos), duurt het vaak langer om volledig zelfredzaam te worden. Voor sommige inwoners is parttime werk de eerste stap voorwaarts alvorens de stap naar volledige zelfredzaamheid wordt gemaakt. De zogeheten parttime-bemiddelingen zijn echter geen onderdeel van deze indicator, maar leveren wel een besparing op de BUIG-gelden

Indicator: Beschut werk (auditnr 24)

Omschrijving: Aantal plaatsen beschut werk (in fte van 31 uur)

Bron: Gemeente Breda

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
88	76	105,77	117	109,87

Toelichting: Eind 2024 waren er binnen de afdeling Werk : 89,55 FTE (99 medewerkers) werkzaam. Binnen de gehele gemeentelijke organisatie betreft het 109,87 FTE (123 medewerkers).

Indicator: Sociale werkvoorziening (personen) (auditnr 26)

Omschrijving: Aantal personen dat begeleid wordt door de sociale werkvoorziening (WSW)

Bron: Gemeente Breda

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
997		903	605	428

Toelichting: Sinds januari 2015 kunnen er geen nieuwe mensen meer instromen in de WSW. Deze aantallen worden door uitstroom elk jaar lager.

Indicator: Hulpvragen geldzorgen en schulden (auditnr 27)

Omschrijving: Aantal hulpvragen voor een vorm van dienstverlening bij de afdeling schuldhelpverlening (die worden afgehandeld middels informatie en advies, budgetbeheer, doorverwijzing of een schuldregelingstraject)

Bron: Gemeente Breda, Kredietbank West-Brabant, Allegro

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
963	890	950	1.200	996

Toelichting: Bij het opstellen van de begroting 2024 in juni 2023 werd uitgegaan van een verhoogde instroom na 1-7-2023 vanwege de nieuwe wetgeving van 36 naar 18 maanden looptijd voor schuldregelingen. De toename is er wel geweest, maar niet zoveel als was ingeschat.

Indicator: Schuldregelingen (auditnr 28)

Omschrijving: Aantal gestarte schuldregelingstrajecten (die kunnen leiden tot schuldbemiddeling, saneringskrediet, WSNP of geen vervolg)

Bron: Gemeente Breda, Kredietbank West-Brabant, Allegro

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
211	187	194	500	219

Toelichting: Verwachtingen waren achteraf gezien, gelet op landelijke tendens, niet realistisch.

Indicator: Budgetbeheer (auditnr 29)

Omschrijving: Aantal opgestarte budgetbeheertrajecten

Bron: Gemeente Breda, Kredietbank West-Brabant, Allegro

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
391	397	256	450	378

Toelichting: Verwachtingen zijn niet uitgekomen.

Indicator: Lopende re-integratievoorzieningen (auditnr 2209)

Omschrijving: Aantal inwoners van 15-64 jaar met een lopende re-integratievoorziening (per 10.000 inwoners). Het zijn voorzieningen die door een gemeente worden ingezet, nadat is vastgesteld dat iemand een belemmering heeft die directe arbeidsinschakeling bemoeilijkt (er is een afstand tot de arbeidsmarkt)

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
159,8	160,3	164,3	-	164,9

Toelichting: Dit betreft een voorlopig cijfer. Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Vroegsignalering schuldenproblematiek (auditnr 2301)

Omschrijving: Aantal signalen van te laat of niet betaalde rekeningen van vaste lasten

Bron: Gemeente Breda, Inforing

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
	7.846	8.432	9.600	8.956

Toelichting: Verwachtingen zijn niet uitgekomen

Thema Leven

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Kort na het zomerreces van 2024 is de gezondheidsvisie 'Gedurfd, gezond en gelukkig' vastgesteld. Hierin hanteren we een brede blik op gezondheid met een focus op leefstijl en leefomgeving. We hebben in 2024 ook al een begin gemaakt met de uitvoering.

We zijn daarnaast doorgegaan met de activiteiten uit het JOGG-actieplan en het Leefstijlakkoord, beide onderdelen van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Ook hebben we het GALA-

plan uitgevoerd via de waardenetwerken. Het regioplan Integraal Zorgakkoord (IZA) West-Brabant is eind 2023 vastgesteld. In 2024 hebben we per actielijn een uitvoeringsagenda uitgewerkt. De begroting SPUK IZA 2024-2026 is aangevuld met een specificatie van de inhoudelijke activiteiten en we hebben een verdeling gemaakt van de compensatie voor de ambtelijke inzet per gemeente.

Tot slot werkten we verder aan de doelstellingen en projecten uit het Uitvoeringsprogramma Sport en Bewegen 2023-2026. Het waardenetwerk Gezond en Actief Leven heeft een nieuw inhoudelijk plan opgesteld voor de periode 2025-2027. Daarin staat een beschrijving van onze inzet op sporten en het stimuleren van beweging.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Volksgezondheid

2024 stond in het teken van het vaststellen van de gezondheidsvisie. Daarnaast hebben we het Leefstijlakkoord uitgevoerd via een subsidieregeling. Die stimuleerde grote en kleine initiatieven op het gebied van een gezonde leefstijl. Voor het JOGG zijn activiteiten uitgevoerd op het gebied van groene schooltuinen, moestuinieren en het stimuleren van water drinken.

In 2024 hebben we het GALA uitgevoerd via activiteiten in de GALA-waardenetwerken. Het waardenetwerk Zelf- en Samenredzaamheid voerde activiteiten uit om de sociale basis te versterken, om mantelzorgers te ondersteunen en om eenzaamheid tegen te gaan. Het waardenetwerk Kansrijke Jeugd voerde activiteiten uit om een kansrijke start en opgroeien in een kansrijke omgeving te bevorderen. Het waardenetwerk Gezond en Actief Leven voerde activiteiten uit op het gebied van valpreventie.

We hebben in 2024 veel energie gestoken in de uitwerking van inhoudelijke plannen vanuit het IZA. Breda was aangesloten bij alle actielijnen en ketenaanpakken. Daarnaast heeft het college eind 2024 een nieuwe mandaatregeling vastgesteld. Verder heeft Breda de rol van bestuurlijk kartrekker van West-Brabant-Oost overgenomen van Oosterhout.

Sport

In samenwerking met vele partners uit het maatschappelijk veld, sportaanbieders en betrokken inwoners voerden we het Uitvoeringsprogramma Sport en Bewegen 2023-2026 uit. We boden ondersteuning aan 79 unieke sport- en beweegaanbieders bij 105 trajecten. Binnen de samenwerkingsverbanden spraken we regelmatig over het vrijwilligersbeleid en deelden we best practices. Daarnaast waren er maatwerk- en professionaliseringstrajecten voor vrijwilligersbeleid bij 8 verenigingen.

De theatervoorstelling 'Bij ons gebeurt dat niet' ging in op een veilige sportomgeving. Ook was er een bijeenkomst voor scheidsrechters. Voetbalverenigingen werken intensief samen rond dit thema.

We organiseerden een partnerbijeenkomst om de samenwerking te versterken rond het onderwerp breed motorisch ontwikkelen. De ASM-incompanyopleiding vond plaats in De Kragt en werd gevolgd door sportcoaches, trainers en leraren van Breda Actief, Curio en Deltalent. Zij werkten via interview aan kennisdeling. Via de sporttas van Breda Actief maakten de leden van diverse sportverenigingen laagdrempelig kennis met een breder sportaanbod.

In het kader van de Rijke Schooldag werden per periode 30 sportactiviteiten aangeboden, verdeeld over 18 scholen. Ruim 2100 kinderen hebben gesport met hulp van het Jeugdfonds Sport. 705 inwoners hebben gesport met hulp van het Volwassenfonds Sport.

In juni vond het *urban* sportevenement King of the Court plaats, waaronder een week met urban sportactiviteiten voor de Bredase jeugd. Ook vond het 3x3NL Barons-basketbaltoernooi plaats. Dit is een urban variant van basketbal. Vanuit het Leefstijlakkoord kregen 27 organisaties subsidie voor initiatieven die een gezonde leefstijl ondersteunen of activeren. Daarnaast kregen 8 sportgerelateerde organisaties een bijdrage voor urban activiteiten vanuit de subsidie Urban Sports & Culture.

In mei startte de Esports Talenthub, een talentenprogramma waarin talentvolle e-sporters trainingen krijgen.

In samenwerking met de 5 van Bavel hebben we een gemarkeerde hardlooproute in Bavel aangelegd. Deze staat ook in de hardlooppapp Strava. Er is een nieuwe fitnessplek in Doornbos-Linie en de voetbalkooi aan de Rijnauwenstraat is vernieuwd. Er komen fitnessstoestellen, een pumptrack en een 3x3 basketbalveld in het Haagpark. De Sportcontainer stond op verschillende locaties, zoals in Ulvenhout en op het Hero-terrein.

We organiseerden bijeenkomsten rondom talentontwikkeling en thema's als gezonde voeding, mentale coaching en het omgaan met winnen en verliezen. Hierdoor groeide het talentnetwerk in Breda. We deden onderzoek naar de rol van de gemeente bij topsport en talentontwikkeling. De uitkomsten gebruiken we voor een hernieuwde aanpak van dit thema in 2025.

We zijn onderzoeken gestart om informatie te vergaren voor het integrale huisvestingsplan voor onze sportaccommodaties, dat in 2025 klaar is. Hierdoor hebben we inzicht in de behoeften en wat er nodig is voor de groei van de stad. Afgelopen jaar maakten 6 verenigingen gebruik van de 1/3-regeling buitensport.

In juni vonden de Special Olympics Nationale Spelen plaats in Breda en Tilburg; een succesvol evenement voor 2100 deelnemers met een beperking. Ook de Bredaille was in 2024 een groot succes: 611 mensen namen deel aan 3 of meer lokale hardloopevenementen en kregen daarvoor de Bredaille overhandigd. Zo stimuleerden we de samenwerking tussen de organisatoren en groeide het aantal deelnemers aan de evenementen. Het inclusieve hardloopevenement Wings for Life keerde terug naar Breda. Er waren zo'n 3100 deelnemers. In totaal kregen 14 organisaties een subsidie voor het organiseren van (top)sportevenementen.

RISICO'S

- De gelden van de specifieke uitkering GALA en IZA zijn incidenteel. Activiteiten en taken die we nu opstarten of uitvoeren vanuit deze middelen, zijn daardoor niet voor de lange(re) termijn geborgd.
- De landelijke BOZA-subsidie wordt ingezet als co-financiering voor de investeringsregelingen voor sportaccommodaties. Doordat deze regeling incidenteel is, komen investeringen voor niet-gemeentelijke sportaccommodaties in het gedrang.

INDICATOREN

Indicator: Structureel sporten (auditnr 31)

Omschrijving: Percentage inwoners (18+) dat structureel sport (minimaal 1x per week)

Bron: Gemeente Breda, Stadsenquête

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
76	79	65	-	66

Toelichting: In 2024 sport 66% van de inwoners (18+) van Breda tenminste éénmaal per week. Daarnaast sport 4% van de inwoners minder dan éénmaal per week. Dit blijkt uit de jaarlijkse inwonersenquête.

Indicator: Gezondheidsbeleving (lichamelijk) (auditnr 35)

Omschrijving: Gemiddeld rapportcijfer voor de lichamelijke gezondheid

Bron: Gemeente Breda, Stadsenquête

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
7,5	7,5	7,4	7,5	7,6

Toelichting: Dit is vooral een volgindicator. Dit gemiddelde rapportcijfer is maar voor een (klein) gedeelte beïnvloedbaar door de gemeente.

Indicator: Gezondheidsbeleving (geestelijk/psychisch) (auditnr 2510)

Omschrijving: Gemiddeld rapportcijfer dat mensen geven bij de stelling: "ik ben tevreden met mijn geestelijke/psychische gezondheid"

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
			-	7,8

Toelichting: In 2024 geen streefwaarde benoemd. Realisatie is in lijn met het beeld van de afgelopen jaren en ruim voldoende.

Thema Ontmoeten

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Wijkgericht werken

Wijkgericht werken draait om de mensen die in de wijken en dorpen wonen. Onze inzet is gericht op een prettige woonomgeving, die schoon, heel en veilig is, en die gelegenheid biedt voor ontmoeting. Daarvoor werken we samen met onze inwoners. Zij kennen hun wijk of dorp het beste en hun betrokkenheid is de belangrijkste voorwaarde voor succes.

Aanpak aandachtswijken

De Bredase wijk aanpak wordt in de aandachtswijken van de stad bepaald door de bouwstenen van Verbeter Breda die in de pacts zijn vastgesteld. Ook andere opgaven, zoals de woningbouw en de energietransitie, zorgen voor concrete projecten en activiteiten in de wijken en dorpen. Samen met groepen bewoners en de wijk- en dorpsraden stemmen we deze opgaven op elkaar af. Sommige ontwikkelingen in de wijken en dorpen vragen extra aandacht. In de aandachtswijken zien we dat deze ontwikkelingen zich opstapelen. Daarom maken we voor specifieke onderwerpen, zoals laaggeletterdheid en een gezonde leefstijl, met (intensiever) maatwerk meer resultaat mogelijk. De wijkbibliotheek 4.0 in de Hoge Vucht is hier een mooi voorbeeld van. Eind 2024 is het haalbaarheidsonderzoek naar de definitieve bibliotheek afgerond en kon het ontwerp worden vastgesteld. Vooruitlopend op de opening van de Bieb in 2025.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Inwonersparticipatie / initiatiefkracht

De betrokkenheid, initiatiefkracht en kennis van de bewoners is merkbaar in de gesprekken die we al voeren in de wijk- en dorpsplatforms en met de wijk- en dorpsraden. Ook bewoners die op andere manieren betrokken zijn, vormen onze partners. Daarbij betrekken we ook de meldingen

en klachten over de buitenruimte. De nadruk ligt op de verbinding tussen (groepen) bewoners, het optimale gebruik van de buitenruimte en het benutten van voorzieningen. De inzet richt zich op de wijk- en dorpscentra, maar ook op speelplekken en dierenweides, en de herinrichting van pleinen. Verder stimuleren we de betrokkenheid van bewoners bij de voorbereiding van markten en kermissen, de jaarwisseling en evenementen op wijk- en dorpsniveau.

Het aantal Bredanaars dat actief is in de eigen woonomgeving, neemt toe. Dit komt mede door het succes van de wijkdeals en door initiatieven die veel bewoners verbinden en in beweging brengen. Door netwerken van actieve wijkbewoners te ondersteunen, stimuleren we de uitwisseling van ideeën en vergroten we de invloed van bewoners op hun sociale en fysieke omgeving. In alle wijken en dorpen ondersteunen we initiatieven van (groepen) bewoners door wijksubsidies toe te kennen, in overleg met de wijkplatforms. Daarnaast zorgen we dat er ruimte is voor activiteiten in buurthuizen en ondersteunen we wijknetwerken waar bewoners en professionals hun inzet samen kunnen versterken. Ook aanpassingen in de buitenruimte blijven mogelijk: door de aanwezigheid en zichtbaarheid van de wijkbeheerders pikken we wijkinitiatieven snel op en worden deze goed ondersteund. Zo blijven we naar kansen zoeken om de gemeentelijke doelstellingen samen met de bewoners te behalen.

In 2024 zijn er werkzaamheden aan buurtinitiatief Park Kesteren uitgevoerd: we hebben de bomen geplant en de speeltoestellen geplaatst. In 2025 vinden de afrondende werkzaamheden plaats.

RISICO'S

Voor dit thema zijn geen specifieke risico's.

INDICATOREN

Indicator: Sociale cohesie (auditnr 37)

Omschrijving: Score sociale cohesie

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
6,1		6	-	

Toelichting: Er was geen Buurtenquête in 2024.

Indicator: Leefbaarheidsinitiatieven vanuit bewoners (auditnr 38)

Omschrijving: Aantal ingediende leefbaarheidsinitiatieven van bewoners (fysiek, sociaal, overlast en/of veiligheid)

Bron: Gemeente Breda, Wijkzaken

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
121	137	209	220	235

Toelichting: Er zijn meer subsidie-aanvragen voor leefbaarheidsinitiatieven ontvangen. Een initiatief-subsidie heeft een looptijd van twee jaar. Mogelijk heeft de bezuiniging in 2025 initiatiefnemers aangespoord al in 2024 subsidie aan te vragen.

Indicator: Wijkdeals (auditnr 39)

Omschrijving: Aantal initiatieven van bewoners(groepen) die zich richten op onderhoudswerkzaamheden in de openbare ruimte (opgeteld aantal vanaf 2012). De gemeente biedt hierbij hulp in de vorm van een vergoeding, materiaal of in de organisatie

Bron: Gemeente Breda, Wijkzaken

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
471	532	581	470	681

Toelichting: De mijlpaal van 600 wijkdeals is al in 2024 bereikt, dit was voorzien in 2025. Mede doordat er weinig wijkdeals worden opgezegd, zorgt de jaarlijkse toename voor een gestage groei.

Indicator: Actief in de buurt (auditnr 2201)

Omschrijving: Percentage bewoners dat zich actief heeft ingezet in de buurt

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
26		28	-	

Toelichting: Geen buurtenquête over 2024.

Indicator: Ondersteuning buurtinitiatieven (auditnr 2202)

Omschrijving: Percentage bewoners dat het (helemaal) oneens is met de stelling: De gemeente ondersteunt buurtinitiatieven op het gebied van leefbaarheid en veiligheid voldoende

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
10			-	

Toelichting: Er was geen Buurtenquête in 2024.

DE KOSTEN VAN DIT PROGRAMMA

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Jaarrekening 2024	Afwijking 2024
Lasten				
Opgroeien	127.964	129.232	145.762	-16.530

Exploitatie	Primaire begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Jaarrekening 2024	Afwijking 2024
Betrokken zijn	66.059	67.145	67.881	-736
Thuis	54.177	63.349	59.434	3.915
Leren, ontwikkelen en werken	125.690	146.212	141.329	4.882
Leven	11.460	19.850	17.543	2.308
Ontmoeten	26.488	25.908	20.963	4.945
Reserve investeringen sportverenigingen	800	800	800	0
Reserve vrouwenopvang	1.600	1.600	1.600	0
Exploitatiereserve programma 1	0	191	191	0
Totaal Lasten	414.237	454.287	455.503	-1.216
Baten				
Opgroeien	57.319	58.267	64.020	-5.752
Betrokken zijn	3.196	3.326	2.948	378
Thuis	6.339	6.522	6.629	-107
Leren, ontwikkelen en werken	86.205	97.842	98.779	-936
Leven	2.287	8.613	8.275	337
Ontmoeten	19.298	18.717	18.703	13
Reserve investeringen sportverenigingen	800	1.536	457	1.079
Reserve vrouwenopvang	0	2.100	2.100	0
Algemene reserve programma 1	2.000	2.780	2.104	676
Exploitatiereserve programma 1	3.718	13.203	5.573	7.630
Totaal Baten	181.162	212.906	209.587	3.318
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	233.075	241.381	245.916	-4.535

FINANCIËLE TOELICHTING OP DIT PROGRAMMA

De afwijking ten opzichte van de begroting 2024 bedraagt € -3,8 miljoen. Ook is € 1,2 miljoen opgenomen aan verzoeken voor resultaatbestemming. Het resultaat na bestemming komt hiermee op € -5,0 miljoen. Hieronder volgt een toelichting per thema.

Thema Opgroeien (resultaat: € -10,8 miljoen)

- Familie- en jeugdhulp (resultaat: € -7,5 miljoen)**

In de loop van 2024 bleek dat de maatregelen die moesten leiden tot de beoogde kostenbesparing enkel een dempend effect hadden. Het aantal jeugdhulpvragen daalde zeer licht ten opzichte van 2023. Er vindt nog onvoldoende afschaling van hulp plaats binnen de jeugdhulp. Daarnaast zien we een stijging van het aantal toewijzingen per jeugdige. Bovendien is het verplicht om reële tarieven te betalen. Door een stijging in de cao Jeugdzorg was afgelopen jaar een bovenmatige indexering nodig. Hierdoor is de indexering van de tarieven voor zorg in natura (ZIN-tarieven) fors hoger dan de indexering die we in onze begroting hadden toegepast.

- **Verwachte inkomsten/terugvorderingen onderzoek jeugdaanbieders (resultaat: € -0,5 miljoen)**
Op basis van onderzoeken bij jeugdaanbieders hebben we in de begroting rekening gehouden met terugvorderingen van niet-geleverde zorg. De onderzoeken zijn gestart, maar de uitkomsten worden pas in 2025 verwacht.
- **Personele capaciteit (resultaat: € -2,4 miljoen)**
Door de grote hoeveelheid cliënten en hulpvragen is er afgelopen jaar meer personele capaciteit ingezet. Daarnaast is extra (ingehuurde) capaciteit ingezet voor de hervormingsagenda, de opgaven in het jeugdzorglandschap en het ontwikkelen van de Stevige Lokale Teams (SLT's).
- **Regionale samenwerking (resultaat: € -0,7 miljoen)**
Voor diverse samenwerkingsverbanden binnen de regio hebben we een extra bijdrage betaald vanwege stijgende kosten (voor onder meer loon en inhuur). Het gaat hierbij onder meer om het crisisinterventieteam, het jeugdadviesteam, de Norm voor Opdrachtgeverschap en de uitvoeringskosten voor de Regio West-Brabant-Oost (WBO).
- **Jeugdgezondheidszorg (resultaat: € -0,6 miljoen)**
De taken voor de jeugdgezondheidszorg zijn per 1 januari 2024 overgegaan van JONG JGZ naar de GGD West-Brabant (GR). We hebben in 2024 incidenteel € 0,6 miljoen betaald aan de GGD West-Brabant (GR) vanwege de uitbreiding van de uitvoering van deze wettelijke taak.
- **Gemeenschappelijke regeling GGD West-Brabant (resultaat: € -0,5 miljoen)**
De aangepaste begroting van de GGD West-Brabant, inclusief de uitbreiding van taken, kwam pas na het begrotingsproces 2024 bij ons binnen. De aangepaste begroting was € 0,5 miljoen hoger dan verwacht.
- **Ontwikkelbudget sociaal domein (resultaat: € 0,2 miljoen)**
In 2024 zijn we gestart met een transformatie in ons denken van afzonderlijke aanpakken naar integrale opgaven in het sociaal domein. Om deze verandering te starten, hebben we in 2024 vanuit 3 ketens in het sociaal domein (waaronder Jeugd) € 1 miljoen vrijgemaakt. Het positieve resultaat op het aandeel Jeugd bedraagt € 0,2 miljoen.
- **Leerlingenvervoer (resultaat: € 1 miljoen)**
In de begroting voor 2024 zijn structureel (€ 0,9 miljoen) en incidenteel (€ 0,2 miljoen) extra middelen toegekend voor het leerlingenvervoer. Deze waren toegekend vanwege een aanbesteding, waarbij de eerste ramingen uitkwamen op een aanzienlijke overschrijding van het vorige contract. Deze extra middelen bleken achteraf (deels) niet nodig te zijn binnen het huidige contract. Daarnaast waren er problemen in het leerlingenvervoer, vooral doordat de vervoerder kampte met een groot tekort aan chauffeurs. De vervoerder kon hierdoor zijn contractuele afspraken niet nakomen. Hiervoor zijn boetes uitgedeeld.
- **Laaggeletterdheid (resultaat: € 0,2 miljoen)**
Deze middelen zijn specifiek bedoeld voor de aanpak van laaggeletterdheid in de regio West-Brabant. Het positieve resultaat van € 0,2 miljoen willen we doorschuiven naar 2025 om het nieuwe regionale plan van aanpak verder uit te kunnen werken.
- **Regionaal Bureau Leerplicht (resultaat: € -0,1 miljoen)**
Door een overschrijding van de begroting van het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) is er € 0,1 miljoen extra doorbelast. Het betreft vooral personele kosten.
- **Diverse posten binnen het product Onderwijs (resultaat: € 0,1 miljoen)**
Diverse begrotingsposten van onderwijs tellen op tot een positief resultaat van € 0,1 miljoen. Dit wordt onder meer veroorzaakt door (project)kosten die ten laste konden worden gebracht aan specifieke uitkeringen.

Thema Betrokken zijn (resultaat: € -1,1 miljoen)

- **Wmo-voorzieningen (resultaat: € -0,6 miljoen)**

Het resultaat van de Wmo-voorzieningen Begeleiding en Huishoudelijke Ondersteuning wordt grotendeels veroorzaakt door de indexering van de Wmo-tarieven. Na het vaststellen van de begroting 2024 is gebleken dat de indexering van de tarieven gemiddeld hoger was dan de toegepaste indexering van 2,9% op de gemeentelijke begroting. We hadden een positief resultaat op het kleinschalig collectief taxivervoer van € 0,6 miljoen. Het werkelijke aantal taxiriten was lager dan de GR Regio West-Brabant (RWB) geraamd had.

Bedragen x 1 miljoen

Wmo voorziening	Resultaat
Huishoudelijke ondersteuning	-0,5
Begeleiding	-1,1
Wmo vervoers- en woonvoorzieningen	0,3
Collectief taxivervoer	0,6

- **Capaciteit (resultaat: € -1,4 miljoen)**

We hebben extra personele capaciteit (inhuur) ingezet. Dat was nodig door de aanzuigende werking in voorgaande jaren van het abonnementstarief bij huishoudelijke ondersteuning en als vervanging van langdurig ziekte- en/of zwangerschapsverlof.

- **Waardenetwerk zelf- en samenredzaamheid (resultaat: € 0,7 miljoen)**

Het positieve resultaat is veroorzaakt doordat we € 0,7 miljoen aan subsidies ten laste konden brengen aan de specifieke uitkering Integraal Zorgakkoord (SPUK IZA).

- **Ontwikkelbudget sociaal domein (resultaat: € 0,2 miljoen)**

In 2024 zijn we gestart met de transformatie in ons denken van afzonderlijke aanpakken naar integrale opgaven in het sociaal domein. Om deze verandering te starten, hebben we vanuit 3 ketens (waaronder Maatschappelijke ondersteuning) € 1 miljoen vrijgemaakt. Het positieve resultaat op het aandeel Maatschappelijke ondersteuning bedraagt € 0,2 miljoen.

Thema Thuis (resultaat: € 2,7 miljoen)

- **Beschermd wonen (resultaat: € 2,7 miljoen)**

Het resultaat betreft ons aandeel in de centrumregeling Beschermd Wonen regio Breda. Dit zijn de belangrijkste redenen voor het resultaat:

- In de regionale begroting is rekening gehouden met een stijging van het aantal cliënten. Het aantal cliënten voor beschermd wonen bleef echter stabiel. Het resultaat op deze post is hierdoor € 1,2 miljoen.
- In de mei- en septembercirculaire is de integratie-uitkering voor beschermd wonen geïndexeerd met € 1,9 miljoen. Het aandeel voor Breda is € 0,8 miljoen.
- Tijdens het opstellen van de regionale begroting was er een risico voorzien van een uitname vanuit de integratie-uitkering voor beschermd wonen door het ministerie van VWS. De verwachting is dat deze uitname niet plaatsvindt. Het aandeel voor Breda is € 0,6 miljoen.
- Diverse posten/overige kosten geven een positief resultaat van € 0,7 miljoen.

- Villa Boerebont, een zorgaanbieder van beschermd wonen, bleek niet zelfstandig te kunnen voortbestaan. Daarop heeft het college besloten om een lening van € 1,5 miljoen beschikbaar te stellen. Hierbij zijn we uitgegaan van een gecontroleerde overdracht van de zorg. De terugbetaling van de lening is afhankelijk van de netto-opbrengst van de verkoop van het bestaande vastgoed min de afwikkelingskosten. De lening is voor € 1,2 miljoen oninbaar (aandeel Breda: € -0,5 miljoen).

Thema Leren, ontwikkelen en werken (resultaat: € 1,9 miljoen)

- **Wet Buig (resultaat: € 0,7 miljoen)**

In 2024 zagen we een stijging van het aantal bijstandsuitkeringen (4242 per 1 januari 2025 ten opzichte van 4141 per 1 januari 2024). Gemiddeld waren er over deze periode 4180 uitkeringen. De hiermee samenhangende uitkeringslasten en de verstrekte loonkostensubsidies pasten binnen het Buig-budget van € 81,6 miljoen. Er resteerde een gering bedrag van € 0,1 miljoen. De opbrengsten vanuit de post Terugvordering en verhaal Wet Buig en de mutatie in de voorziening Dubieuze debiteuren leverden een resultaat op van € 0,6 miljoen. Per saldo een voordelig resultaat van € 0,7 miljoen.

- **Rechtmatigheidsonderzoeken Regio (resultaat: € -0,1 miljoen)**

Voor gemeenten uit de regio zijn minder fraudeonderzoeken uitgevoerd. Dit leidde tot een resultaat van € -0,1 miljoen. Binnenkort worden de nieuwe contractbesprekingen afgerond. De verwachting is dat we dit product hiermee kostendekkend kunnen maken.

- **Ombuiging werk & inkomen (resultaat: € -0,3 miljoen)**

Door een fors financieel resultaat op het gebied van werk en inkomen in de afgelopen jaren hadden we in het bestuursakkoord gerekend op een voordeel van € 2 miljoen in 2024, aflopend naar € 0,5 miljoen in 2026. In het verleden hebben incidentele meevallers plaatsgevonden. De deelname aan ESF+-projecten en vergoedingen vanuit het Rijk voor de uitvoering van de kindertoeslagaffaire hebben in 2024 € 1,3 miljoen aan extra inkomsten opgeleverd. Diverse kleinere re-integratieposten geven in totaal een positief resultaat van afgerond € 0,4 miljoen. De taakstelling voor 2024 is hiermee voor een groot deel gehaald.

- **Wet Kinderopvang (resultaat: € 0,1 miljoen)**

We zien een landelijke trend dat er steeds minder gastouderopvang is. Dit is ook in Breda merkbaar. We zien een afname van 70% in het aantal aanvragen voor een gastouderopvang. Daarnaast merken we dat dit door de verschuiving van de handhaving (meer preventief) ook leidt tot minder formeel toezicht door de GGD en lagere kosten.

- **Regionaal arbeidsmarktbeleid (resultaat: € 0,8 miljoen)**

Het Rijk is bezig met het opstellen van een nieuwe arbeidsmarktstructuur met daarin een andere verdeling van budgetten en andere processen, samenwerkingen en bevoegdheden. In de arbeidsregio West-Brabant zijn een samenwerkingsovereenkomst en een meerjarenagenda opgesteld. Inmiddels is de (be)sturing ook geborgd in een regionaal beraad en een programmamanager waaraan alle beoogde netwerkpartners deelnemen. Een programmamanager en een strategisch kwartiermaker zijn aangesteld om de processen te begeleiden en de hervorming van de arbeidsmarkt in de regio West-Brabant te faciliteren. Zij zorgen ook voor de verdere bemensing van het programma, zodat het transitiejaar 2025 optimaal benut kan worden voor de noodzakelijke regionale ontwikkelingen. Door nieuwe inkoop- en aanbestedingsprocedures zijn niet alle beschikbare middelen in 2024 uitgegeven. Wij stellen voor om € 0,8 miljoen over te hevelen naar 2025 en verder.

- **Werk (resultaat: € 0,1 miljoen)**

De veranderende doelgroep binnen de afdeling Werk vraagt om een beweging richting een werkontwikkelbedrijf, waarin de brede ontwikkeling van de mens centraal staat. Het kabinet heeft in de voorjaarsnota 2024 extra geld vrijgemaakt, zodat gemeenten de werkontwikkelbedrijven beter kunnen organiseren. De gemeente Breda ontving voor 2024 een incidenteel bedrag van € 0,8 miljoen. Hiervan is € 0,6 miljoen uitgegeven, waaronder

€ 0,5 miljoen voor het personeel van WRKLAB076. Ook zagen we positieve resultaten op de Sw-lonen en Baanafspraken (€ 0,1 miljoen) en de overige exploitatieposten (€ 0,2 miljoen). In totaal een positief resultaat van € 0,6 miljoen. We stellen voor om het resterende bedrag (€ 0,25 miljoen) voor de beweging richting een werkontwikkelbedrijf over te hevelen naar 2025. De kosten voor de doorontwikkeling worden hieruit gedekt. Tot slot is er vanuit Vastgoedbeheer een begrotingstekort op de Riethilpanden van € 0,5 miljoen, die is doorbelast naar Werk.

- **Wet inburgering (resultaat: € 0,6 miljoen)**
Om de verhoogde instroom van statushouders in goede banen te leiden, hebben we in 2024 een apart team Migratie & Inburgering gevormd. Dit team zat nog in de opbouwfase en krijgt steeds meer vorm. Daardoor zijn nog niet alle budgetten voor 2024 volledig ingezet. Dit geeft een positief resultaat van € 0,6 miljoen.
- **Energietoeslag 2023 – energiearmoede (resultaat: nihil)**
De energietoeslag 2023 kon nog worden aangevraagd tot 1 april 2024. In totaal hebben we 10.487 keer geld verstrekt voor een totaalbedrag van € 13,6 miljoen. Er resteert een budget van € 2 miljoen. Het projectplan Energiearmoede dat 'on hold' stond vanwege bezuinigingen, krijgt geen concrete vertaling. Dit onderwerp heeft in een afgeslankte vorm aandacht gekregen in het nieuwe beleidsplan Armoede & Schulden. De incidentele rijksmiddelen voor energiearmoede (€ 1,6 miljoen) blijven hierdoor over. Beide projecten geven geen resultaat, omdat de bedragen ook niet uit de reserve hoeven te worden onttrokken. We stellen voor om deze middelen vrij te laten vallen ten gunste van de algemene middelen.
- **Bijzondere bijstand (resultaat: € 0,3 miljoen)**
De opbrengsten vanuit de post Terugvordering en verhaal bijzondere bijstand en de mutatie in de voorziening Dubieuze debiteuren leverden een resultaat op van € 0,3 miljoen.
- **Capaciteit Participatie & Bestaanszekerheid (resultaat: € -0,7 miljoen)**
We zien een flinke daling van de (duurdere) inhuur ten opzichte van vorig jaar. Desondanks bleek het personeelsbudget niet helemaal toereikend. Vanwege Ww-verplichtingen hebben we een dotatie van € 0,2 miljoen gedaan aan de personeelsvoorziening.
- **Ontwikkelbudget 1 sociaal domein (resultaat: € 0,2 miljoen)**
In 2024 zijn we gestart met de transformatie in ons denken van afzonderlijke aanpakken naar integrale opgaven in het Sociaal domein. Om deze verandering te starten, hebben we in 2024 vanuit 3 ketens in het sociaal domein (waaronder Participatie) € 1 miljoen vrijgemaakt. Het positieve resultaat op het aandeel Participatie bedraagt € 0,2 miljoen.
- **Diverse kleinere posten (resultaat: € 0,1 miljoen)**
Op diverse kleinere posten binnen de exploitatie van dit thema is per saldo een positief resultaat behaald van € 0,1 miljoen.

Thema Leven (resultaat: € 0,1 miljoen)

- **Volksgezondheid (resultaat: nihil)**
We hebben de bijdrage voor 2024 vanuit het programma Decentralisatie Uitkering Uitstapprogramma's voor Prostituees (DUUP) vanuit de gemeente Tilburg in 2023 ontvangen en verantwoord; een resultaat van € -0,3 miljoen. Het positieve resultaat van € 0,3 miljoen is veroorzaakt doordat we diverse projecten en initiatieven (alsnog) ten laste konden brengen aan de SPUK IZA en/of de SPUK GALA.
- **Sportbeleid (resultaat: € 0,1 miljoen)**
Het positieve resultaat wordt veroorzaakt door diverse (kleinere) werk- en projectbudgetten die niet volledig zijn besteed.

Thema Ontmoeten (resultaat: € 2,6 miljoen)

- **Wijkaanpak (resultaat: € 0,2 miljoen)**

Het budget voor de wijkplatforms en de aandachtswijken is verder uitgenut dan in andere jaren. Er resteert in totaal zo'n € 0,1 miljoen. Vanwege de bezuiniging op de wijkplatforms vanaf 2025 hebben we hen in 2024 gestimuleerd om gebruik te maken van de mogelijkheden.

- **Opvang vluchtelingen Oekraïne (resultaat: € 2,4 miljoen)**

Voor de opvang van ontheemde Oekraïners hebben we 2 locaties in Breda. Daarnaast is er een doorstroomlocatie voor statushouders en worden in het Koetshuis ook statushouders opgevangen. Door de grootschaligheid en efficiëntie van de opvang in de Koepel en Ingenhousz blijven we onder het vastgestelde normbedrag. Daarnaast zijn er voor de Koepel het hele jaar geen energiekosten betaald. Deze konden nog worden verrekend met de hoge voorschotten uit voorgaande jaren. In totaal hebben we een positief resultaat van € 2,4 miljoen behaald.

Daarnaast hadden we een onttrekking uit de exploitatiereserve begroot van € 2,3 miljoen. Deze was bedoeld om eventuele hoge onvoorziene onderhoudskosten en een mogelijk leegstandrisico van de Koepel te dekken bij de beëindiging van de regeling. Tot nu toe was het niet nodig om hier gebruik van te maken.

Omdat het contract met de Koepel in 2025 wordt verlengd tot en met januari 2027 en de afgesproken voorschotten voor energie afdoende zijn, kunnen we de reserve verlagen naar € 1,65 miljoen. Hierbij hebben we ook rekening gehouden met de verlaging van het normbedrag voor de Oekraïne-opvang en daarmee onzekerheid over de volledige dekking van de daadwerkelijke kosten. Bij het voorstel voor resultaatbestemming nemen we dit mee.

INVESTERINGEN

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbare investeringen	Verwachte uitgaven 2024	Werkelijke uitgaven 2024	Onder/ overuitnutting uitgaven 2024	Vrijval 2024	Nog beschikbaar eind 2024
Vitaal en Sociaal Breda						
Speelvoorzieningen	500	500	499	1		1
Wijkontwikkeling	247	247		247	22	225
Totaal	747	747	499	248	22	226

Speelvoorzieningen

Het investeringsbudget voor de instandhouding van speeltoestellen is bijna helemaal besteed.

Wijkontwikkeling

Project Linie-Zuid heeft vertraging opgelopen door het uitlopen van het Europese deel. Het uitwerken van de potentiële maatregelen en de impact daarvan bij de Europese partners duurde langer dan verwacht. De investering is daarom doorgeschoven naar 2025. De vrijval betreft het krediet Driesprong; de nazorg is afgerond.

RESERVES

Bedragen x €1.000

Reserves	Stand 1-1-2024	Bedrag mutaties 2024	Stand 31-12-2024
Investerings sportverenigingen	736	343	1.079
Vrouwenopvang	1.072	-500	572
Algemene reserve programma 1	765	3.692	4.457
Exploitatiereserve programma 1	4.078	7.091	11.169
Investeringsreserve programma 1	0	0	0
Totaal	6.651	10.625	17.276

Reserve investeringen sportverenigingen

De mutatie heeft betrekking op een dotatie van € 0,8 miljoen aan deze reserve en een onttrekking van € 0,46 miljoen uit deze reserve. De onttrekking heeft te maken met een investeringsregeling die door sportverenigingen is aangesproken.

Reserve vrouwenopvang

Deze reserve is bedoeld voor de vernieuwing/verbouwing van de vrouwenopvangvoorziening aan de Assumburgstraat. Zodra Safegroup aangeeft wanneer ze starten met de volgende fase van de verbouwing, komt er een verzoek tot onttrekking van deze reserve. De mutatie betreft een dotatie aan de reserve van € 1,6 miljoen en een onttrekking van € 2,1 miljoen uit deze reserve.

Algemene reserve programma 1

De mutaties in de algemene reserve betreffen uitgaven voor de verbouwing van de vrouwenopvang (€ 1,6 miljoen, toegevoegd aan de reserve vrouwenopvang), het energiepakket 2024 voor inwoners, wijkaanpak en sportaccommodaties (€ 0,43 miljoen) en de tijdelijke sociale woningvoorraad/tussenvoorziening (€ 0,01 miljoen).

Exploitatiereserve programma 1

De mutaties in de exploitatiereserve betreffen uitgaven voor diverse posten vanuit voorgaande budgetoverhevelingen en correcties tussen de programma's. Bij de betreffende thema's zijn de grootste posten toegelicht. Daarnaast gaat het om toevoegingen van gelden die zijn ontvangen in 2024 en die pas in 2025 nodig zijn.

VOORZIENINGEN

Bedragen x €1.000

Voorzieningen	Stand 1-1-2024	Bedrag mutaties 2024	Stand 31-12-2024
Vrz van derden verkregen middelen (progr 1)	4	0	4
Vrz verlies Juzt	0	0	0
Vrz archivering Juzt	1.294	-29	1.265
Totaal	1.289	-29	1.261

Voorziening van derden verkregen middelen

De mutaties betreffen diverse inlossingen en uitgaven in het kader van Social Return On Investment (SROI).

Voorziening archivering Juzt

Bij de liquidatie van Juzt is afgesproken dat de gemeente Breda de dossiers (cliëntendossiers, personeelsdossiers, financiële dossiers en het bestuursarchief) de komende 20 jaar beheert.

BELEIDSSTUKKEN

Achterliggende documenten bij dit programma

Naam document	Soort document	Jaar
Samen voor onze toekomst, beleid jeugd(hulp) 2020-2023	Kaderstellend	2020
Strategische Onderwijsagenda Breda 2019/2020 - 2023/2024	Kaderstellend	2019
Subsidies Breda samen doen, 2021-2022	Kaderstellend	2020
Beleidskader Participatie	Kaderstellend	2015
"Werken (aan geldzorgen) loont. Beleidsplan Armoede en schulden Breda 2020-2023"	Kaderstellend	2020
Beleidsplan WMO (Goede zorg doen we samen)	Kaderstellend	2015
"Thuis in Breda 2019"	Kaderstellend	2019
Alliantie Breda, 2019 tot en met 2022	Uitvoerend	2019
Opvang en bescherming in Regio Breda	Kaderstellend	2017
Verordening Maatschappelijke Ondersteuning Breda 2021	Kaderstellend	2021

Beleidskader regionale maatwerkvoorziening Beschermd wonen regio Breda	Kaderstellend	2021
Bestuursakkoord 2022 - 2026 'Dichterbij doen, samen sterk vooruit	'Kaderstellend	2022
Team Breda Uitvoeringsprogramma Sport en bewegen 2023 - 2026	Kaderstellend	2023
Beleidskader Maatschappelijke Opvang OGGZ en Verslavingspreventie regio Breda	Kaderstellend	2023
Gedurfd, gezond en gelukkig! Gezondheidsvisie Breda 2024-2040	Kaderstellend	2024

AAN DIT PROGRAMMA GERELATEERDE VERBONDEN PARTIJEN

GR GGD West-Brabant

Vitaal en Sociaal Breda	Thema Leven
Website GGD West-Brabant:	GGD West-Brabant
Verantwoordelijk bestuurder:	Arjen van Drunen
Bestuurlijk vervanger:	Arnoud van Vliet
Belang Breda in verbonden partij in %:	30,7%
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma

De GGD voert de Wet publieke gezondheid uit. Zij richt zich op het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van alle inwoners van West-Brabant. Dit zijn de hoofdtaken van de GGD:

- infectieziektebestrijding
- medische milieukunde
- jeugdgezondheidszorg (JGZ)
- hygiënezorg
- beleidsadvisering
- gezondheidsbevordering
- epidemiologie

De GGD sluit goed aan op het Bredase sociaal domein en geeft via gezondheidspreventie invulling aan de beweging naar voren.

Bijzondere ontwikkelingen bij de verbonden partij

In 2024 werkte de GGD vanuit de toekomstvisie 'We maken samen gezond gewoon', die in 2022 is opgesteld met gemeenten, GGD Hart voor Brabant, partners en inwoners. De 4 pijlers uit de toekomstvisie waar de GGD zich op wil richten zijn:

- voorkomen als het kan, beschermen als het moet
- iedereen verschillend, allemaal gelijk
- zelf, maar niet alleen
- overal om ons heen, binnen en buiten

In 2024 werkte de GGD samen met anderen aan een gezond, veilig en gelukkig (West-)Brabant. Bijvoorbeeld met andere GGD'en - en dan vooral met GGD Hart voor Brabant, waarmee de bedrijfsvoering ook steeds meer is afgestemd. Ook de samenwerking met GGD Brabant-Zuidoost en de andere GGD'en in Brabant, Zeeland en Limburg is versterkt. Daarnaast is in 2024 de samenwerking met de provincie verstevigd. Met vele ketenpartners werkte de GGD verder aan het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

In 2024 werkte de ROAZ-regio Brabant met het Netwerk Acute Zorg Brabant (NAZB) aan de totstandkoming van het IZA ROAZ-plan. Vanaf 2024 vormt dit plan het startpunt voor de verdere regionale samenwerking voor een toekomstbestendige acute zorgketen, waarbij de toegankelijkheid, beschikbaarheid en kwaliteit duurzaam geborgd zijn.

In 2024 had de GGD te maken met een aantal uitdagingen. Er is sprake van langdurige maatschappelijke onrust in binnen- en buitenland. De gemeenten in West-Brabant boden noodopvang voor Oekraïners en vluchtelingen uit andere landen en dit bracht extra taken voor de GGD met zich mee.

Op 1 januari 2024 is de GGD gestart met het uitvoeren van de jeugdgezondheidszorg voor kinderen van 0-4 jaar, waardoor zij nu de doorgaande lijn van 0-18 jaar voor de hele gemeente Breda uitvoeren. De Brabantbrede visie op jeugdgezondheidszorg is in 2024 bestuurlijk vastgesteld. De 3 Brabantse GGD'en gaan gezamenlijk aan de slag om de dienstverlening voor de jeugdgezondheidszorg te versterken.

In de hele regio zagen we in 2024 een verder dalende vaccinatiegraad. Er was landelijk een grote uitbraak van kinkhoest, die ook in West-Brabant speelde. Er zijn enkele kleine mazelenuitbraken geweest. De GGD was in 2024 alert op zo'n uitbraak door een toename van het aantal mazelengevallen in Nederland en in andere Europese landen. Op advies van de Gezondheidsraad is de capaciteit voor basisprikken voor COVID-19 fors naar beneden bijgesteld.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Informatieveiligheid is een blijvend risico waar de GGD op anticipeert. Sinds 2024 is de GGD West-Brabant gecertificeerd volgens de NEN 7510-norm. Hiermee toont de GGD aan dat zij de informatiebeveiliging adequaat beheerst. In april heeft de GGD besloten om een vaste Chief Information Security Officer aan te stellen, die ervoor zorgt dat de informatiebeveiliging op een hoog niveau geborgd blijft. Verder konden enkele vacatures door de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt moeilijk ingevuld worden. Dit laat zien dat externe factoren van invloed zijn op het werk van de GGD en op de publieke gezondheid en veiligheid.

GR Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord

Vitaal en Sociaal Breda	Thema Leven
Website Regionale	
Ambulancevoorziening:	Regionale Ambulancevoorziening
Verantwoordelijk bestuurder:	Arjen van Drunen
Bestuurlijk vervanger:	Arnoud van Vliet
Belang Breda in verbonden partij in %:	2,4%
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma

Met de Regionale ambulancevoorziening (RAV) zijn Bredanaars verzekerd van adequate ambulancezorg. Dit betekent hulpverlening op de plaats van een ongeval, en goed en snel vervoer naar het ziekenhuis, binnen de verplichte aanrijtijden. Hierover zijn prestatieafspraken gemaakt met de zorgverzekeraars en de RAV. De gemeente geeft geen financiële bijdrage aan de GR RAV.

Bijzondere ontwikkelingen bij de verbonden partij

De samenleving en het zorglandschap in Nederland veranderen in snel tempo. Dé uitdaging voor de toekomst is om de kwaliteit, de toegankelijkheid en de betaalbaarheid van (acute) zorg voor iedereen te garanderen, bij een toenemende vraag naar spoedzorg en een groeiend tekort aan zorgmedewerkers.

In september 2022 verscheen het Integraal Zorgakkoord (IZA), een plan van het ministerie van VWS en een groot aantal zorgpartners, waarin zij afspraken vastlegden over meer passende, preventiegerichte, duurzame en gedigitaliseerde zorg in ons land. Als vervolg daarop verscheen de Kamerbrief Beleidsagenda Toekomstbestendige Acute Zorg, waarin de minister van VWS acties presenteerde die voortbouwen op de afspraken in het IZA rond de kernpunten Kwaliteit en toegankelijkheid van de zorg, Zorgcoördinatie en Samenwerking in de regio.

Deze publicaties bevatten een aantal zaken die direct van belang zijn voor de ambulancesector, zoals acute zorg aan huis, de ontwikkeling van de zorgcoördinatie, het bestrijden van het personeelstekort, een verbetering van de (digitale) informatieoverdracht tussen de ketenpartners en onderzoek naar innovatieve technologische en digitale oplossingen. Dit vereist de bereidheid van alle ketenpartners om intensief samen te werken, buiten de eigen kaders te denken en over drempels te stappen. In 2024 werkte de ROAZ-regio Brabant met het Netwerk Acute Zorg Brabant (NAZB) aan de totstandkoming van het IZA ROAZ-plan. Sinds 2024 vormt dit plan het startpunt voor de verdere regionale samenwerking voor een toekomstbestendige acute zorgketen, waarbij de toegankelijkheid, de beschikbaarheid en de kwaliteit duurzaam geborgd zijn.

In 2019 zette de ambulancesector een grote stap voorwaarts met de ontwikkeling van het Kwaliteitskader Ambulancezorg 1.0. Daardoor werd de kwaliteit van de ambulancezorg niet langer beoordeeld op alleen de aanrijtijden. In een brede set van kwaliteitssignalen werd beschreven wat goede ambulancezorg is. In 2024 is gewerkt aan een tweede, meer volwassen versie daarvan: het Kwaliteitskader Ambulancezorg 2.0. Dit bevat 23 signalen, die grotendeels al geïmplementeerd zijn. De kwaliteitseisen zijn gebaseerd op de 7 pijlers van goede ambulancezorg:

- bereikbaar en beschikbaar
- patiëntgericht
- veilig
- professioneel
- afgestemd met ketenpartners

- continu geëvalueerd en waar nodig verbeterd
- geleverd door organisaties die hun zaken op orde hebben

De RAV is in 2024 gestart met een verbeterde urgentie-indeling die 7 in plaats van 3 urgentieniveaus heeft en die naast spoedeisende en niet-spoedeisende ambulancezorg ook meldkamerzorg onderscheidt. Naar verwachting is dit in 2026 volledig operationeel.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Voor de gemeente is er geen (financieel) risico.

GR Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten

Vitaal en Sociaal Breda	Thema Opgroeien
Verantwoordelijk bestuurder:	Arjen van Drunen
Bestuurlijk vervanger:	Eddie Förster
Belang in verbonden partij in %:	45,7%
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma

De gemeenschappelijke regeling Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten is beter bekend onder de naam Regionaal Bureau Leren West-Brabant (RBL). In de regio werken we samen met 16 gemeenten aan het voorkomen en terugdringen van verzuim en schooluitval. Hiermee krijgt iedere jongere de kans om zich op basis van de eigen kwaliteiten te ontwikkelen en zich voor te bereiden op een passende plek in onze maatschappij. Dit doen we met samen met scholen en netwerkpartners in de regio. De 16 gemeenten werken samen op verschillende niveaus:

- Niveau 1: alle deelnemende gemeenten kozen voor het gezamenlijk voeren van één administratie voor leerplicht en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (Doorstroompunt).
- Niveau 2: Moerdijk, Drimmelen, Alphen-Chaam, Geertruidenberg, Baarle-Nassau, Oosterhout en Breda werken intensief samen om alle jongeren van 5 tot 23 jaar te begeleiden naar de juiste opleiding, zorg of werk.
- Niveau 2a: Etten-Leur, Rucphen en Zundert werken praktisch samen bij de begeleiding van jongeren in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en de kwalificatieplicht van jongeren van 16 tot 23 jaar.

Bijzondere ontwikkelingen bij de verbonden partij

Afgelopen jaar is bekend geworden dat de invoering van de nieuwe wet 'van school naar duurzaam werk' is uitgesteld tot 1 januari 2026. Dit heeft direct invloed op de formatie en het takenpakket van de doorstroomcoaches. Vooralsnog ligt de invoering van de nieuwe wet door het Rijk op schema en wordt de kans op afstel van deze wet steeds kleiner. Vanuit het Rijk worden de details nog verder uitgewerkt qua taken en de verdeling van de financiën. Zoals het er nu naar uitziet, zijn de extra middelen vanuit het Rijk toereikend om het extra takenpakket uit te kunnen voeren.

Vanaf medio 2024 heeft het RBL van de regiogemeenten extra middelen ontvangen om de basis op orde te brengen om aan zijn wettelijke taak te voldoen. Hiermee zijn de taken en de beschikbare capaciteit terug op orde gebracht en voorzien van een reële begroting. Het ziekteverzuim is nog altijd hoog (13,5%). Naar verwachting gaat de beschikbare capaciteit vanaf augustus 2024 langzaam

doorwerken om een positieve impuls te geven. Hierdoor kan ook de extra inhuur langzaamaan teruggebracht worden. In 2024 had het RBL een positief resultaat van € 88.704. De begroting is duidelijk terug in balans aan het komen. Het positieve resultaat wordt evenredig aan de gemeenten uitgekeerd.

Een aantal risico's die we vorig jaar benoemden, zijn uitgekomen. De gemeenten Alphen-Chaam en Baarle-Nassau treden per 1 augustus 2025 uit de regionale samenwerking en vertrekken naar de regio Tilburg. Ook hebben de niveau 2a-gemeenten besloten tot een afschaling naar niveau 1 per 1 augustus 2025. Dit betreft 1,07 fte aan vaste formatie. De financiële lasten voor de uittrekking en de afschaling zijn afgesproken met deze gemeenten. De financiële en personele implicaties zijn in de 1e begroting voor 2025 nader uitgewerkt en worden voor een zienswijze voorgelegd aan de gemeente.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Het RBL heeft een laag risicoprofiel, omdat het een uitvoerende (werk)organisatie is die een beperkt risico draagt voor de bedrijfsvoering. Het RBL heeft geen eigen vermogen (de solvabiliteit is 0%). Zij heeft geen langlopende schulden, en kortlopende schulden worden gefinancierd met de gemeentelijke bijdragen. De lasten en baten zijn structureel. De deelnemende gemeenten staan financieel garant.

We zien de volgende risico's:

- Vaste formatie op programmamiddelen. Vanuit het RBL werken 5 vaste medewerkers aan projecten die worden bekostigd vanuit het regionale programma VSV. Iedere 4 jaar wordt een nieuw programma vastgesteld. In 2026 start een nieuw programma. Dit hangt samen met het van kracht worden van de nieuwe wet 'van school naar duurzaam werk'. Het RBL loopt het risico dat deze medewerkers niet langer kunnen worden bekostigd. In de begroting 2026 wordt besproken of deze taken tot de reguliere basistaken behoren die de afgelopen jaren tijdelijk konden worden gefinancierd vanuit externe middelen. Het betreft het NEET-programma (Not in Education, Employment or Training) en de vangnetcoördinatoren VSV en PRO/VSO.
- Doorontwikkeling van het RBL en de bijbehorende speerpunten uit het koersdocument. De komende jaren is er een verschil in werkwijze tussen de niveau 1-gemeenten en de niveau 2/2a-gemeenten. Die laatste (cluster Oost, waar Breda deel van uitmaakt) kunnen slechts voorzien in de basis op orde, terwijl cluster West meer mogelijkheden heeft tot preventief werken en de omslag maken naar leerrecht. Dit geeft ongelijkheid in de behandeling van de jongeren in onze regio. Dit heeft mogelijk zijn weerslag op de verzuimcijfers in dit deel van de regio.
- Nieuwe wetgeving brengt ook extra kosten met zich mee. Het RBL moet hieraan blijven voldoen. De kosten die hiermee samenhangen worden dan ook evenredig naar gemeenten doorbelast.

BV Neovita	
Vitaal en Sociaal Breda	Thema Leren, ontwikkelen en werken
Verantwoordelijk bestuurder:	Marike de Nobel
Bestuurlijk vervanger:	Carla Kranenburg-van Eerd
Belang Breda in verbonden partij in %	100%
Soort verbonden partij:	Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma

Neovita BV is mede opgericht voor de begeleidings- en re-integratietaken die niet (goed) in het publieke domein passen. De gemeente Breda neemt de uitvoerende en administratieve taken voor haar rekening.

Bijzondere ontwikkelingen bij de verbonden partij

Neovita BV heeft medewerkers in dienst uit de doelgroep van de Participatiewet. De gemeente Breda detacheert hen bij andere werkgevers en in een aantal gevallen binnen de eigen organisatie. Neovita belast de loonkosten door en ontvangt een vaste procentuele bijdrage op de loonsom.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Omdat Neovita een vast percentage op de loonsom ontvangt, is er nauwelijks sprake van risico's.

